

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΝΟΥΜΑΞ

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ-ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ-ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
Δ. Π. ΤΑΓΚΟΠΟΥΛΟΣ

ΧΡΟΝΟΣ Ε' | ΑΘΗΝΑ, Κυριακή 18 του Μάρτη 1907 | ΓΡΑΦΕΙΑ: Δρόμος Οικονόμου αριθ. 4 | ΑΡΙΘ. 239

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- ΨΥΧΑΡΗΣ. 'Η «Αρρωστη Δούλα» (συνέχεια).
- Τά Ράκη της Δουλείας.
- ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ. 'Απὸ τὸ «Δωδεκάλογο τοῦ Γόφρου» — 'Ο Προφήτης.
- 'Ο Βερνερδίκης στὸν Παρνασσό.
- ΕΡΜΟΝΑΣ. 'Η Σκληρίνα (τέλος).
- Α. Ε. 'Ο θάνατος τοῦ Βερνερδίκης.
- ΠΑΥΛΟΣ ΠΙΡΒΑΝΑΣ. 'Η ἀγάπη τοῦ σκιῶν.
- ΠΟΙΗΜΑΤΑ. Α. Π. Περαιώτης.
- ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ—ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ—Ο, ΤΙ ΘΕΛΕΤΕ—'Η ΚΟΙΝΗ ΓΝΩΜΗ—ΧΩΡΙΣ ΓΡΑΜΜΑΤΟΣΗΜΟ.

ΤΑ ΡΑΚΗ ΤΗΣ ΔΟΥΛΕΙΑΣ

Εἶναι νὰ νερπέται κανεὶς. Μὰ εἶναι καὶ νὰ πελπιζεται.

Πότε, μὰ πότε θὰ μάθῃ ὁ Ῥωμαῖος νὰ κρίνῃ ; Πότε θὰ μάθῃ τὴ γλῶσσα τοῦ καὶ τὰ ἱστορικά της ; Πότε θὰ μάθῃ καὶ λίγη ἀξιοπρέπεια ;

Δὲν ξέρω τί πῆγε κ' εἶπε στὴ Βουλὴ ὁ κ. Κυρ. Μαβρομιχάλης γιὰ τὸ γλωσσικὸ τὸ ζήτημα, γιὰ τὴν καθαρῆουσα, ποὺ εἶναι θεμέλιος λίθος καὶ γιὰ τὴ δημοτικὴ ποὺ μᾶς χαλῆ τὴν ἐθνικὴ τὴν ἐνότητα, ἐνῶ δὲν ὑπάρχει ἐνότητα καμιά—καὶ μὲ τὴν ἐπιστήμη τὰ ποδεῖξάμε—ἔξω ἀπὸ τὴ δημοτικὴ, τὴν ἐθνικὴ τὴ γλῶσσα. Μῆτε ξέρω πῶς τὰ εἶπε. "Αν ὁ κ. Κυρ. Μαβρομιχάλης εἶναι ἀπὸ τοὺς Μαβρομιχάληδες τοῦ 21, λυποῦμαι. 'Ο κ. Παπαντωνίου ὅμως, ποὺ ἀπὸ τὸν Πέτρο μπὲν βέβαια καὶ δὲ θὰ βαστᾶ, μᾶς εἶπε στὸ «'Αστὺ», τῶν τεσσάρων τοῦ Μάρτη, 1907, τὰ ἴδια τὰ πιστεύω γιὰ τὴ γλῶσσα, καὶ μᾶς τὰ εἶπε ἐν τρεῖς στήλες ὅπου ἔπαιρνε τὸ μέρος τοῦ κ. Μαβρομιχάλη. Λοιπὸν ὅ τι λέει ὁ κ. Παπαντωνίου καὶ ὅ τι λέει ὁ κ. Κυρ. Μαβρομιχάλης, ὑποθέτω πῶς ἕνα θὰ εἶναι.

Καὶ τί λένε οἱ δύο τους ;

Λένε πῶς ἡ σκλαβιά μᾶς χάλασε τὴ γλῶσσα. 'Η γλῶσσα μᾶς ἡ δημοτικὴ φορεῖ ἀπάνω της—παρρηβλήθη, ποὺ δὲν ταίριαζε μὲ τὰ ὅρακα—τὰ ὅρακα τῆς δουλείας—ἄλλοι τὰ ὀνομάζει νύττα σκέττα καὶ κουρέλια.

Γιὰ τὸ γλωσσικὸ ζήτημα καὶ γιὰ τὴ γλῶσσα, εἶχε ὁ καθένας τὸ δικαίωμα νὰ γράφῃ ὅ τι τοῦ κατίβη ἔχει τὸ δικαίωμα νὰ γράφῃ τὴ γνώμη ποὺ θέλει. 'Εχει καὶ τὸ δικαίωμα νὰ μᾶς πῆ θεμέλιο λίθο τὴν καθαρῆουσα—φτάνει νὰ μᾶς τὰ ποδεῖξῃ. 'Ενα δικαίωμα δὲν ἔχει, τὸ νὰ πῆ πῶς ἡ σκλαβιά μᾶς χάλασε τὴ γλῶσσα, τὸ νὰ μιλήσῃ γιὰ τὰ ὅρακα τῆς δουλείας.

'Υπάρχουνε στὴν Ἑβρώπη τέσσερις ἔδρες ἐπιστημονικῆς, ὅπου διδάσκονται, μὲ τὴν ἱστορία ὀδηγὸ, πῶς ἡ μόνη κόρη τῆς ἀρχαίας εἶναι ἡ δημοτικὴ, πῶς δὲ χάλασε, πῶς ἔλλαξε, πῶς ἀπὸ τοῦ Πλάτωνα

τὰ χρόνια ἕνα μὲ τὰ δικὰ μας ἔλλαξε ὅσο καὶ ἀπὸ τοῦ Ὀμηροῦ τὰ χρόνια στὴν κλασσικὴ ἐποχὴ τοῦ ἄττικισμοῦ ὑπάρχουνε τέσσερις ἔδρες, πλερωμένες ἀπὸ τὴν κυβερνησὴ τῆς ἡ καθεμιά, ὅπου τὴ δημοτικὴ τὴν τιμοῦνε, τὴ λατρεύουνε. 'Υπάρχουνε στὴν Ἑβρώπη σοφοὶ χιλιάδες ποὺ τὸ ξέρουνε ἀπτό, ποὺ τὸ φωνάζουνε πῶς εἶναι ἡ δημοτικὴ κανονικὸ ζήτημα τῆς ἀρχαίας.

'Ο κ. Παπαντωνίου, μαζί καὶ ὁ κ. Κυρ. Μαβρομιχάλης, ἀπτό δὲν τὸ ξέρουνε φωνάζουνε μάλιστα τὸ ἐναντίο.

Σὰς παρακαλῶ, οἱ φωνῆς τους, σὰ φτάσουνε στὴν Ἑβρώπη, τί ἐντύπωση θὰ δώσουνε ; Τί θὰ πῆ ὁ κόσμος ; "Α δὲν ἀγαπᾶ τὴν Ἑλλάδα, θὰ διαφορήσῃ ἐν τὴν ἀγαπᾶ, θὰ συλλογιστῇ. 'Αγιάτρεφτη πρόληψη, ἀγιάτρεφτο κακό—καὶ θὰ λυπηθῇ καὶ συνάμα θὰ γελάσῃ.

'Ο κ. Παπαντωνίου καὶ ὁ κ. Κυρ. Μαβρομιχάλης σὰ νὰ μὴν τὸ ὑποψιάζονται πῶς ὑπάρχει μιὰ Ἑβρώπη ποὺ τοὺς κρίνει. Τὴ χρυσὴ τους τὴν προληψοῦλα καὶ δρόμο. Τὰ ὅρακα τῆς δουλείας καὶ ὀμπρός. Τὰ σαλιαρίσματα γιὰ τὴ γλῶσσα ποὺ χάλασε—καὶ μῆτε τοὺς μέλει. "Ας πᾶ νὰ λένε στὴν Ἑβρώπη πῶς ἴδεια δὲν ἔχουνε γιὰ ἐπιστήμη καὶ γιὰ γλῶσσα. Τοῦ λόγου τους ξέρουνε.

Ντροπὴ καὶ ἀπελπισία.

Μὰ τί νὰ πῆς καὶ γιὰ τὴν ἀμάθεια ; Εἶναι ἀμάθεια ποὺ δὲν τὴ φαντάζεται κανένας, ἀπλοϊκὴ, ἀρχαϊκὴ ἀμάθεια—καὶ γιγαντενία.

'Ἰδοὺ πῶς μᾶς τὰ παρασταίνουνε τὰ πράγματα οἱ κ. Κυρ. Μαβρομιχάλης καὶ Παπαντωνίου.

Μιὰ φορὰ κ' ἕναν καιρὸ, εἶτανε οἱ προγόνου μας (σ. 1, στ. 1) εἶτανε ὁ Πλάτωνας, ὁ Ἀριστοτέλης, ὁ Χρυσόστομος, ὁ Βασίλειος, ὁ Φώτιος—τοὺς βάζει στὴν ἴδια γραμμὴ, τράβα τὰ μαλλιά σου, δυστυχημένε μου Ἑβρωπαῖε, ποὺ ἔμαθες λίγη ἐλληνικὴ φιλολογία—ἐπειτα τσοῦφ ! νάσου ποὺ ἔργεται ἡ σκλαβιά καὶ μᾶς φέρνει τί θαρρεῖς ; τὰ ὅρακα τῆς δουλείας.

Γιατί ἀπτόι ἔτσι τὴ βλέπουνε τὴν ἱστορία. Πρῶτο στάδιο, ἡ κλασσικὴ ἐποχὴ—δέφτερο, ἡ ἄλωση, στὰ 1453 κ' ἡ σκλαβιά. "Ενα πῆδημα. 'Ο Ἑλληνισμὸς ἄλλες ἐποχῆς ἀπὸ τίς δύο ποὺ λέμε, δὲ γνῶρισε. Περιέργο νὰ ξέχασε τὸν Πλούταρχο ποὺ ὡς τόσο ἔζησε καὶ ἀπτός στὰ χρόνια τῆς σκλαβιάς.

"Α δὲ γελιέμαι, ὁ Πλάτωνας ἔζησε στὸν πέμφο αἰῶνα πρὶ Χριστοῦ ἔζησε ὁ Χρυσόστομος στὸν τέταρτο τοῦ Χριστοῦ, ἔζησε ὁ Φώτιος στὸν ἕνατο. Στάναμεταξὺ τί ἀκολούθησε ; Δὲ μᾶς τὸ λένε. Θὰ τὸ χυνοῦνε γιὰ μυστικό.

Τὸ μυστικό, ἐμεῖς τὸ ζετάσαμε. Στάναμεταξὺ, γινόντανε ἡ γλῶσσα ὀλοῖνα καὶ ἔλλαξε ὀλοῖνα. Οἱ χυδαῖσμοι—ποὺ τοὺς φαίνονται δηλαδὴ χυδαῖσμοι—βαστοῦνε οἱ περισσότεροὶ ἀπὸ αἰῶνες ὅπου δὲ φά-

νηκε στὴν οἰκουμένη μῆτε Ἴταλὸς μῆτε Τούρκος. Βαστοῦνε ἀπὸ τὰ χρόνια τὰ δημηρικά, γιατί μιὰ γλῶσσα ποὺ ἔλλαξε, δὲν μπορεῖ στιγμῶλα νὰ σοῦ φανερώσῃ ὅπου νὰ παῖε ἡ ἀλλαγὴ της. 'Ο δρόμος της ἴσως καὶ ἀρμονικὸς, ἀκαταπαφτος καὶ σίγουρος, καί, ὅσο καὶ ἄφωναζε ὁ κ. Κυρ. Μαβρομιχάλης, ὅσο καὶ ἔλεγε ὁ κ. Παπαντωνίου γιὰ τὰ ὅρακα τῆς δουλείας.

Σὲ τί χρησιμεῖουνε τὰ βιβλία μας, οἱ μελέτες μας, οἱ κόποι μας, σὲ τί χρησιμεῖει τόση δουλειά, τόση ἐπιστημονικὰ ξεδιὰλύματα—καὶ τόση ἀγάπη τῆς Ἑλλάδας—ἔταν κανεὶς ἀκούει τέτοια λόγια καὶ βλέπει τέτοια ἀποτελέσματα.

Μὰ ἐγὼ καὶ κατὶ ἄλλο δὲν μπορῶ νὰ καταλάβω. 'Η ἀξιοπρέπεια σ' ἀπτό τί γίνεται ; Χυδαία ἡ ὄχι, κουρελλιασμένη, ἀκουρελλιασμένη, ἐσύ, τὴ γλῶσσα σου τὴ μιλεῖς, τὴ μιλά καὶ ὁ λαὸς σου, ποὺ σὲ ψηφίζει, ἐσένα, βουλευτῆ, τοῦ τὴ μιλά καὶ τοῦ λόγου σου, γιὰ νὰ ψηφιστῆς. Πῶς τὸ λοιπὸ βρίζεις τὸ λαὸ σου, πῶς καὶ τὸν ἑαπτό σου βρίζεις, λέγοντας πῶς εἶστε κουρέλια κ' οἱ δύο σας ; Πρέπει νὰ χαρῆς, πρέπει τὸ χέρι νὰ φιλήσῃς ἐκείνωνε ποὺ ἔρχονται καὶ σοῦ ἀποδείχνουνε πῶς χυδαῖος δὲν εἶσαι, πῶς ὁ λαὸς σου χυδαῖος δὲν εἶναι, πῶς βαστᾶ ἡ γλῶσσα καὶ τῶ θυνοῦν σὰς ἀπὸ τοὺς περίφημους τοὺς προγόνους.

'Αχ ! πρέπει πρῶτα πρῶτα ὁ λαὸς νὰ φωτιστῇ, πρέπει ὁ λαὸς νὰ νοιώσῃ, ὁ λαὸς νὰ καταλάβῃ τὸ μεγαλεῖο του, τὴν ἀξιοπρέπεια τὴ δική του, καὶ νὰ δῇ πῶς τὸν βρίζουνε, μὲ τί πρόληψη, μὲ τί ἀμάθεια, γιὰ νὰ τὸν ἔχουνε σκλάβο τους περισσότερο καιρό.

'Εκεῖ θὰ καταλήξουμε. Καὶ γιὰ τοῦτο εἶναι καλὸ τᾶρτρο τοῦ κ. Παπαντωνίου ἄριστα εἶναι τὰ λόγια τοῦ κ. Κυρ. Μαβρομιχάλη. Τὸ ζήτημα, γιὰ κοιτάξτε το τί δρόμο πῆρε κινήθηκε τώρα καὶ στὴ Βουλὴ. Πολλὲς ἀνοησίες εἶπανε καὶ λίγα, πολὺ λίγα καλά. Δὲν πειράζει. Τὸ πρᾶμα σημαντικό, ποὺ συζητήθηκε. Ἀρχίζει γιὰ τὴ δημοτικὴ μὲ τὴ συζήτηση τῆς Βουλῆς ἐποχὴ καινούρια, καὶ γιὰ τοῦτο θέλησα νὰ τὸ σημειώσω ἰδῶ μὲ λίγα λόγια. Τὸ ζήτημα θὰ γίνῃ πολιτικὸ κ' ἔτσι θὰ νικήσῃ. Θάρθῃ ὅρα ὅπου ὁ λαὸς θὰ ζητήσῃ λόγο γιὰ τὸ τί τοῦ κάνουνε, γιὰ τὸ τί κάνουνε τὴ γλῶσσα του. 'Η λαϊκὴ ἐκπαίδευση, ὅσο πάει, σὰ βάραθρο σωστὸ χωρίζει τὸ λαὸ ἀπὸ τὴ μάθηση, ἀπὸ τὴν κυβερνησὴ, ἀπὸ τὴν πατρίδα. Εἶναι ΑΔΥΝΑΤΟ νὰ μὴν τὸ νοιώσουνε ὀλοι—καὶ γλήγορα. Τότες—καὶ μεῖς στὸ μεταξύ, στὴν Ἑβρώπη, ὅσο καὶ στὴν Ἑλλάδα πολεμοῦμε γιὰ τὸ καλὸ—τότες πράματι τὴ Ἑλλάδα θὰ λεπτρωθῇ ἀπὸ τοὺς δασκάλους ὅπως λεπτρωθῆκε ἀπὸ τοὺς Τούρκους, καὶ τότες θὰ γίνῃ ἔθνος μεγάλο στὴν Ἀνατολή, ποὺ καὶ στὴ Δύση θὰ μπορῇ νὰ σκορπίσῃ τὸ καινούριο της τὸ φῶς.

ΨΥΧΑΡΗΣ

ΣΤΗΝ ΚΥΡΙΑ Α. Φ.

Όταν τις πίκρες της Ταρῶς
διαβάσεις και τὰ πάθη,

λυπήσου μὰ σταλιά.

Μέσα στής τόσης ὁμορφιάς
και χάρες σου τὰ βάνη

δὲν πάει σκληρὴ καρδιά.

Α. Π.

Ο ΘΑΝΑΤΟΣ ΤΟΥ ΒΕΡΝΑΡΔΑΚΗ

Ἀγαπητέ μου «Νουμά»,

Πρώτη φορά που τὸ παρατήρησα πὼς πέθανε ὁ Βερναρδάκης εἶταν ἀπὸ τὸ «Νουμά». Διάβασα ἐκεῖ καὶ τὴν εἶδηση, καὶ τᾶρθρο τοῦ Παλαμά τὸ στοχαστικό, τὸ βαθιόκριτο, καθὼς πάντα.

Λυπήθηκα ὅσο γίνεται σὺν τόμαθα. Ἀπὸ τὸ νοῦ δὲν μου ἐβγαίνει μέρες πολλές. Ἴσως ἐπειδὴ εἶταν κ' οἰκογενειακός, καὶ προσωπικός μου φίλος. Ἴσως ἐπειδὴ ἔτυχε ἀφορμὴ νὰ κατεβῶ μέσα στὴν ψυχὴ του ὄχι ἀπὸ τὰ ἔργα του, μὰ ἀπὸ τὰ λόγια του καὶ ἀπὸ τὴν καθαυτὴ ζωὴ του. Συλλογιόμουν κιόλας πὼς χωρὶς νὰ τὸ ξέρη, χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ, κάτι σὰ νὰ μᾶς προφήτευε ὁ Βερναρδάκης ὅταν ἐπλεχνε τὰ θάνατα ἐκεῖνα ἐγκώμιά του γιὰ τὴ δημοτικὴ τῆς «Βοσκοπούλας». Μᾶς ἀποκίρριζε ὕστερα καὶ μᾶς ἀφῆκε τί ἔχει νὰ κάμῃ; Τὴν ἀλήθεια τὴν εἶδε, καὶ τὴ εἶπε. Αὐτὸ νὰ βλέπουμε.

Εἶπα λοιπὸν τότες, — Ἡ δάφνη τοῦ «Νουμά» ὠραία καὶ πρεπούμενη. Νὰ δοῦμε τώρα καὶ τίς ἄλλες ἐφημερίδες, τί λένε, πὺ εἶτανε δὰ τὸ κάτω κάτω καὶ Προφήτης τους, τέλος πάντων ἀπὸ τοὺς λίγους, ἴσως ὁ μόνος πὺ κατ' ἐγραψε στὴν καθαρεύουσα πὺ μπορεῖ νὰ κοιταχτῆ, νὰ ξεταστῆ, καὶ νὰ βαλθῆ σὲ τιμητικὴ θέση, μετὰ πενήντα ἔς πῶμε χρόνια.

Κοίταξε ὅμως ἀτυχία. Ἡ ἐφημερίδα πὺ λαβαίνω (ἀδιάφορο τὸνμά της· ἀπὸ τίς καλὲς εἶναι) πῆρε ταξίδι καὶ πῆγε στὴν ἄλλη ἄκρη τοῦ κόσμου! Λάθος ἔγινε, τί ἔγινε δὲν ξέρω, μὰ μόλις αὐτὴ τὴ βδομάδα τὴν ἔλαβα! Φαντάζεσαι τὴν ἀνυπομονησία μου, καὶ τὴν περιέργειά μου σὺν τὴν ἀνοιξιά. Ἄξαφνα, τί νὰ δῶ! Μερικὰ λογάκια μὲ μεγάλο τύπο, μὲ ἀλλοίμονη καὶ ἀρωστιάριχη βιογραφίτσα, μὲ ψιλὰ γράμματα αὐτῆ, ἔπειτα, στὸ κατοπινὸ τὸ

φύλλο, ἄλλο ἓνα παραγραφάκι μ' ἓνα χωράτο, καὶ τέλειωσε!

Δὲν τὴν ξέσκισα τὴν ἐφημερίδα, μήτε τὴν πέταξα· τὴν ἀπόθεσα στὸ τραπέζι καὶ τὴν κοίταξα συλλογισμένος· τὴν λυπόμουν.

Μὲ τέτοια λύπη καὶ μὲ τέτοια ἀηδία στὴν ψυχὴ μου, τῆς εἶπα τότες αὐτὰ περίπου τὰ λόγια:

«Μωρὲ καμμένο φύλλο, ἔσυ πὺ σὺν ξεψυχοῦσε τίς προάλλες ἓνας Σαράφης, γέμιζες τίς στήλες σου μέρα πᾶς στὴ μέρα φλυαρίες, φῆμες, φωνές, τσιριχτὰ μυρολόγια καὶ δάκρυα, ἔπειτα ἀνέγδοτα τῆς ζωῆς του, μύστρος τοῦ χαραχτήρα του, δείγματα τοῦ μεγάλου του νοῦ, πώλεγες καὶ ἀπέθανε κάποιος Ἡρακλῆς ἢ Θησείας, κάποιος Κανάρης ἢ Κολοκοτρώνης, — δὲν εἶναι ντροπῆς νὰ βουβαίνεσαι ἔτσι ἐκεῖ πὺ μποροῦσες κάτι νὰ πῆς, κάτι νὰ τσαμπουνίσῃς μὲ τὸ δίκιο σου, πὺ ἔχασες τέτοιον ἄνθρωπο, καὶ μάλιστα ἄνθρωπο πὺ ὅσο ζοῦσε δὲν τὸν τίμησε ἢ παινεμένη σου πατρίδα καθὼς τοῦ ἔξιζε, παρὰ τὸν ἐδίωξε καὶ τὸν περιφρόνησε γιὰ νὰ κάμῃ τὸ χατίρι τῶν ἐχτρῶν του, πὺ εἶταν πολλοί, καὶ αὐτὸς ἓνας;

Ἐσύ, πὺ ξέρεις καὶ βρίζεις, τόσο ὁμορφα τοὺς δημοσικιστάδες, πὺ εἶναι οἱ ἐπαινοὶ σου καὶ τὰ ἐγκώμιά σου τώρα πὺ ἀπέθανε τὸνα καὶ μονάχο Σεφτέρης; Πὺ εἶναι οἱ βιογραφίες, οἱ λόγοι, τὰ στεφάνια, οἱ δάφνες καὶ τὰ μακράντα, πὺ τὰ χίλια του ἀνέκδοτα καὶ τὰ μέτρητα χαρακτηριστικά του, τέλος πὺ εἶναι ἡ περιγραφή τοῦ θανάτου καὶ τῆς κηδείας του, ποῖος πῆγε στὸ νησί του νὰ τὰκούσῃ καὶ νὰ τὰ γράψῃ, ποῖος θὰ μᾶς πῆ ποῖα εἶταν ἡ στερνή του λέξη, τοῦ ἐξόριστου ἐκεῖνου πὺ ὅσο τὴν ἀγαποῦσε τὴν Ἑλλάδα, ἄλλο τόσο τὴ λυπότανε, καθὼς ἐγὼ τώρα κάθουμαι καὶ σὲ λυποῦμαι ἔσένα;

Νὰ τοῦ φέρθησαν ἄραγε οἱ συναδερφές σου καλλιτέρα; Ἴσως! Νὰ τοῦ κάμουν ὅμως ὅσες τιμές γυνήκανε γιὰ τὸν καλὸ καὶ ἄξιο ἐκεῖνο Σαράφη, αὐτὸ σὰ δύσκολο νὰ τὸ πιστέψω».

Ἐλπίζω, ἀγαπητέ μου «Νουμά», κανέναν ἀπὸ τοὺς δικούς σου ἐκεῖ στὴ Λέσβο νὰ γράψῃ καὶ νὰ πῆ τὰ καθέκαστα μέσα στίς στήλες σου, νὰ μάθουμε τοῦλάχιστο καὶ πὺ βρίσκετε ὁ τάφος του, στὴ Μιτυλήνη, ἢ στὴν Ἀγιά Μαρίνα, καὶ ἂν τοῦ γίγεται ἐκεῖ κανένα μνημεῖο, καὶ ποῖος φροντίζει.

Πάντα δικός σου.

Α. Ε.

ΑΠΟ ΤΟ «ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟ ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ»

Ο ΠΡΟΦΗΤΗΣ

Μέσ' στίς παινεμένες χῶρες, Χώρα
παινεμένη, θάρθη κ' ἡ ὦρα,
καὶ θὰ πέσῃς, καὶ ἀπὸ σέν' ἀπάνου ἢ Φήμη
τὸ στεγνὸ τὸ σάλπισμά της θὰ σαλπισῇ
σὲ βορριά καὶ ἀνατολή, νοτιὰ καὶ δύση.
Πάει τὸ ψῆλος σου, τὸ χτίσμα σου συντριμμι.
Θάρθη κ' ἡ ὦρα· ἔσένα εἶταν ὁ δρόμος
σὲ βορριά καὶ ἀνατολή, νοτιὰ καὶ δύση,
σὺν τὸ δρόμο τοῦ ἡλίου γέφυρες· ὅμως
τὸ πρῶτ' γιὰ σὲ δὲ θὰ γυρίσῃ.

Καὶ θὰ σβύσῃς καθὼς σβύνουνε λιβάδια
ἀπὸ μᾶϊσες φουτωμένα μὲ γητείες·
πὺ ἀλαφρὰ τοῦ περασμοῦ σου τὰ σημάδια
καὶ ἀπὸ τίς δροσοσταλαματιές·
θὰ σὲ κλαῖν' τὰ κλαποπούλια στάχνὰ βράδια
καὶ στὰ μνήματα κλωνόγυρτες λιτείες.

Καὶ τὴν ἔκοβε τοῦ ὀχτροῦ σου τὴν ὀρμη
τῆς χυτῆς σου τῆς φωτιάς τὸ θάμα·
καὶ σὲ κάστρο σου σπρωγμέν' ἢ Ἀνατολή
λυσομόναε μὲ τὴ δύση ἀπιάμα.
Καὶ κρατοῦσες τῶν ἀρμάτων τὴν πλημμύρα,
καὶ ὀρθὸς καὶ ἄσειτος τῆς δυνάμει σου ὁ κάβος·
λιγισμένοι ὀμπρός σου
νὰ καὶ ὁ Τούρκος, νὰ καὶ ὁ Φράγκος, νὰ καὶ ὁ Σιάβος·
Στὴ χυτῆ σου τὴ φωτιά, ὦ! τί μοῖρα!
καιροῦς κ' αἰῶνες ἔκαιες τὸν ὀχτρό σου·
σὴ χυτῆ σου τὴ φωτιά, ὦ! τί μοῖρα!
μόνη σου θὰ πέσῃς νὰ καῖς,
τρισαπειλιόμενη τῆς ζωῆς.

Καὶ χορὸ τριγύρω σου θὰ στήσουν
μὲ βιολιά καὶ μὲ ζουρνάδες
γύφτοι, ὀβραῖοι, δρόπηδες, πασάδες,
καὶ τὰ γόνατα οἱ τρανοὶ σου θὰ λυγίσουν,
καὶ θὰ γίνουν τῶν θραϊάδων οἱ θραϊάδες
καὶ τὰ γόρια σου τᾶνθὰ θὰ τὰ μολέψουν
μὲ τὰγκάλιασμα τους οἱ σουλιᾶνοι,
καὶ τὰ λείψανά σου θὰ σ' τὰ κλέψουν
οἱ ζητιᾶνοι.

Χώρα τρισκατάρατη, ἀπ' τὰ ὕψη
σὲ ποῖα βύθη, χώρα ἀμαρτωλή!

ΨΥΧΑΡΗΣ

Η ΑΡΡΩΣΤΗ ΔΟΥΛΑ *

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΙΑ'.

Ζωή.

Ἡ Κατινούλα σημειωματάρια δὲν κρατοῦσε, καὶ νὰ πῶμε τὴν ἀλήθεια, ὅταν ἔκλεισε τὰ μάτια της καὶ ἀφῆτ' ἐκεῖνη τὴ νύχτα, δὲ συλλογίστηκε τὴν Κυρία, τὰγγελοῦδι της συλλογίστηκε, τὴ Μοιρίτα. Ἐβλεπε ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ σκέπασμα τὸ ψιλόλερφο πὺ κάνανε τὰ σφαλοχτὰ βλέφαρά της, ἔβλεπε τῆς μικρῆς τώραῖο, τὸ ἔξυπνο, τὸ ζωντανὸ προσωπάκι, τὸ στόμα της τὸ ζουγραιστό πὺ ἔξερε πάντα νὰ βρῆ τὰ καταλλήλα τὰ λόγια, τὸ χερουλάκι της πὺ τῆς χὰδεβε τὰ μάγουλα τὰ χλωμά, καὶ ἀποκοιμήθηκε ἡ Κατινούλα σὰ νὰ τῆς χαμογελοῦσε τὴν ἴδια στιγμή κανέναν ἄγγελος τῆς ζωῆς.

Ἐύπνησε πρῶτ' πρῶτ', ἀναπαμένη καὶ ἀνήσυχη μή-

*) Ἡ ἀρχὴ του στὸ 228 φύλλο.

πως δὲ γίνῃ τὸ χειρουργημα. Ὁ Ἀντρέας νόμιζε πὺ δὲ θὰ μποροῦσε νὰ γίνῃ ξαιτίας τῆς κούρασης τῆς ψεινῆς. Σηκώθηκε στίς ἔξη, ντύθηκε, τᾶβαλε ὄλα σὲ τάξη στὴν κάμερή του ἢ ὦρα ἔφτά, παρυσιάστηκε στὴν κλινική. Δὲν τὸν πρόσμενε, ὅσο καὶ ἔν τὸν ἔλπριζε, ἡ Κατινούλα. Καταχάρηκε, πῆρε κουράγιο. Ἦρθε καὶ ὁ κ. Σεβιλᾶς. Ὁ Ἀντρέας τοῦ δηγήθηκε τὰ καθέκαστα τοῦ ταξιδιοῦ, καὶ προσπάθησε θάρρῶ νὰ τὸν καταπέσει πὺ ἴσως πὺ φρόνιμο νὰναβάλουε τὸ χειρουργημα ὡς τὴν ἀβριανή.

Μὰ ὁ κ. Σεβιλᾶς κοίταξε τὴν ἄρρωστη, παρατήρησε ἀμέσως κάποια παράξενη πρόθυμη σπῖθα πὺ γυάλιζε στὰ μάτια της, καὶ ἀποκρίθηκε τοῦ Ἀντρέα μὲ τὴ χοντρή του τὴ φωνή·

— «Τί μοῦ λῆτε; Κάματε τόσο ταξίδι. Τώρα μᾶς ἀπόμεινε μόνο ἓνα πάτωμα νὰνεβοῦμε, καὶ θὰ καθήσουμε στάβγά μας;»

Δηλαδή, ἓνα πάτωμα πὺ ἀπάνω εἶτανε ἡ σάλα τῆς χειρουργικῆς, καὶ ἀφῶτ' ἔνοουσε. Ζύγωνε λοιπὸν ἡ ὦρα ἢ τραγική, Ὁ δούλος, ὁ Γιάννος, κ' ἓνας βοηθὸς του φέρανε τὴν ἴδια τὴν πολθρονίτσα πὺ τὴν κουβάλησε καὶ χτές. Ἡ Κατινούλα συγυρίστηκε μοναχὴ τῆς στὴν πολθρονίτσα, μ' ἓνα σάλι στὰ γόνατα πὺ τῆς ἔδωκε ἡ νοσοκόμα, καὶ τοὺς εἶπε:

— «Πάμε πιά!»

Γελοῦσε. Σάστιζε καὶ ὁ Σεβιλᾶς μὲ τὸ θάρρος της τὸ ἀπλὸ καὶ ἀπροσποίητο. Τὴν ἀκολούθησε ὁ Ἀντρέας ὡς τὴν πόρτα τῆς σάλας. Ἀκόμη γελοῦσε. Γύρισε τὸ κεφάλι της, προτοῦ μπῆ μέσα, νὰ τοῦ δείξῃ τὸ ἔφτυμο πρόσωπό της. Καί ἄμα μπῆκε·

— «Μὰ τί ζῆστη πὺ εἶναι δῶ!»

Καὶ τόντις, εἶτανε 350, ἀναγκαῖοι γιὰ κάθε χειρουργημα.

Ἐπειτα, ἔβριξε γύρω της μὲ μὰτιά, τὰ τῆραξε ὄλα ἓνα ἓνα, τῆς κρέσανε πολὺ, θάμαζε τὴν πάστρα.

— «Λαμπρὸ πρᾶμα τέτοια σάλα. Τὰ συχαρίκια μου, γιὰτῆ!»

Ὅταν ὅμως τὴν ἐξπλώσανε ἀπάνω στὸ σανιδωτράπεζο μὲ τὸ μουσαμά·

— «Ἐρίφημη σάλα, λῆει, μόνο πὺ τὸ κρεβάτι σὲς τὸ παρᾶκαμε στὴ σκληράδα. Ἐπρεπε νὰναι πὺ μαλακό».

Ἀπορούσανε οἱ νοσοκόμες κ' οἱ δὺο γιὰτροί, ὁ Σεβιλᾶς καὶ ὁ Μιλαμῆς. Κουβεντιάζανε, χωρατέβανε μὰζὶ της, μάλιστα ὁ Σεβιλᾶς, ἐνῶ σίμωνε στὴ μύτη καὶ τὰ μυτόφυλλά της ὁ Μιλαμῆς τὸ χλωροφόρμι, νὰ τὴν ἀποκοιμίση. Ἀρχίζανε τὰ βλέφαρα νὰ βασιλεύουνε κ' ἡ γλώσσα νὰργοκουνιέται. Ὡστόσο

Και κανένας να σου δώσει δε θα σκύψη
του θανάτου το στερνό φίλι.

Και το πέσμι σου θα βροντήξει
κ' ένα μυρολόι σου θα ούρλιαση,
και το μυρολόι σου θα τὸ πνίξει
ἀπὸ πάνω σου ἀλαλάζοντας μιὰ πλάση.
Μιά καινούρια πλάση, μιὰ γεννήτρα
θὰ φουντώσει ἀπ' τὰ χαλάσματά σου,
κάθε δύναμης και χίρης σου ἀπαρητήρα,
διαλαλήτρα μοναχὰ τῆς ἀσκημιάς σου.
Πλάση ἀταίριαστη μ' ἐσὲ και ξένη,
κι ἄς τὴν ἔχεις μὲ τὸ γάλα σου ποτίσει
τὴν παταίει τὴ στέφρα γῆ σου και διαβαίνει,
κ' ὅπου πάτησε ἀναβρῦζει και μιὰ βόση.

Κ' ἡ Ψυχὴ σου, ὦ Πολιτεία
κολασμένη ἀπὸ τὴν ἁμαρτία,
νεκρὴ ἀφίνοντας ἐσένα
θὰ πλανιέται κνηγώντας ἄλλη γένη.
Σάμπως νὰ εἶναι πουλημένη σὲ δαιμόνους,
θὰ σπαράξει και θὰ πλῆθ' στὰ σκοτάδια,
και ἴσκιος θὰ εἶναι μέσα στὰ δαίδια,
μέσ' στὴν ἄβυσσο μιὰ βάρκα
κι ὁ ἴσκιος ἕστερα θὰ παίρνῃ σάρκα
κ' ἡ βάρκα ἕστερα θὰ φτάνῃ
σὲ ξεσκεπαστο ἀνεμόδαρο λιμάνι.

Και θὰ ζῆς ξανά στούς τόπους και τούς χρόνους
και στίς ἱστορίες τῶν ἐθνῶν
και στούς κύκλους τῶν αἰώνων
θὰ μυρολογῆς, τῶν ξεπεσμῶν
ὦ Ψυχὴ και τῶν ἀδόξιστων ἀγώνων.

Κ' ἡ Ψυχὴ σου, Πολιτεία καταραμένη,
δὲ θὰ βρῆ νάναπαυτῆ
τοῦ Κακοῦ τὴ σκάλα ἀπὸ σκαλλί
σὲ σκαλλί θὰ τῆνε κατεβαίνῃ,
κι ὅπου πᾶρ κι ὅπου σταθῆ,
σὲ κορμὶ χειρότερο θὰ μπαίνῃ.

Και θάβῃ μιὰ μέρα, μαύρη μέρα!
Και ἡ ψυχὴ σου, ὦ Πολιτεία,
θὰ κατασταλάξῃ πέρα, πέρα
στὴν καμαρωμένη Γῆ,
στοῦ ἡλιου τὴ χαρά, σιὰ πρὶν τὸν ἄρα.
Και σὸ φῶς θὰ βγῆ,
και ξαφνίζοντας τὸν ἥλιο,
σὰ θρεμμένο ἀπ' τὸ δικό σου αἷμα
ἕνα γέλιο, ἕνα παρόλλαγμα, ἕνα ψέμα,
ἕνα κἄμα, ἕνα ΒΑΣΙΛΕΙΟ.

σο βρῆκε ἀκόμη δύναμη ἀρκετὴ νὰ παρακαλέσῃ
τὸν κ. Σεβιλιά.

— «Τὸ νεφρὶ μου, γιατρέ, νὰ μὴ μὸυ τὰ φῆσετε,
νὰ τὸ βγάλετε... παρακαλῶ...»

Τέτοια τὰ στερνὰ τῆς τὰ λόγια κ' ἔπεσε δί-
χως ἀίστηση. Πῆρε τὰ ἐργαλεῖα του ὁ κ. Σεβιλιάς
και σθεαρός, ἀμίλητος, ψυχῆ, κερτα και χέρι, κα-
ταπιέστηκε τὸ κόψιμο.

Βάσταζε μιὰμισὴ ὥρα.

Ὁ Ἀντρέας κάτω, σ' ἕνα καμαράκι που τὸν
ᾤδηγῆσαν, δούλεβε. Διόρθωνε τὸ δέκατο ἔβδομο
τυπογραφικὸ φύλλο ἐνὸς μεγάλου του βιβλίου. Ὁ
νοῦς του ἄλλοῦ. Στὴ σάλα. Στὴν Κατινούλα. Στὴν
Ὀλία. Μὰ δούλεβε, δούλεβε ἄλλοις. Συγκέντρωνε
τὰ μυζλά του, πρόσχε σε κάθε ψηρὶ, και συνάμα
σὲ κάθε κρότο που ἀκούγοντανε στὸ σπίτι. Ὅσο τέν-
τωνε τὰ νῆτρα του περισσότερο στὴ μελέτη, τόσο πε-
ρισσότερο θάρρος του ἐρχότανε. Ἡ θείληση του ἔδινε
δύναμη κ' ἡ δύναμη θείληση, ἀπὸ τὸ συναίσθημά
του πὼς ἐνεργούσε, πὼς φερνότανε σὰν ἄντρας. Κά-
ποτε ἀπόθετε τὴ διόρθωση στὸ τραπέζι, ἀκούου-
πούσε τὴν πέννα στὸ καλαμάρι, συλλογιότανε μιὰ
στιγμὴ, κι ἀνέβαινε, νὰ μάθῃ. Ἀνέθηκε μιὰ δυὸ
φορὲς μόνο. Τοῦ φαινότανε πὼς τάποτέλεσμα πὼς σί-

Ὁ δικέφαλος διτός σου νά! μακριὰ
μακριὰ πέταξε μὲ τᾶξια και μὲ τᾶγια,
και θὰ ἰσκιώσουν τὰ τετράπτερα φτερά
λαοῦ; ἄλλους, κορφῆς ἄλλες, ἄλλα πλάγια.

Πρὸς τὴ Δύση και πρὸς τὸ Βορριά
τὴν κορώνη φέρνει, και κρατᾷ
— και τὰ νύχια του εἰν' ἀρπάγια —
και τὴ δόξα και τὴ δύναμη κρατᾷ
και τὸ γέλιο, και τὸ ψέμα τὸ Βασίλειο
που γεννήθηκε ἀπὸ σένα μέσ' στὸν ἥλιο,
κοίτα, Θεέ! θὰ σέβνεται μπροστὰ
σὲ μπαλασσωμένη κουκουβάγια.
Μ' ὄλα σου θὰ ζῆ τὰ χαμηλά,
μὲ καμιά σου δὲ θὰ ζῆ μεγαλοσύνη,
κ' οἱ προφήτες που θὰ προσκυνᾷ,
νᾶνοι και ἀρλεκίνοι.

Και σοφοὶ του και κρατάδες
τοῦ ἄδειου λόγου οἱ τροπαιοῦχοι,
και διαφεντευτάδες
κυβερνήτες του οἱ εἰδουῦχοι.

Και θὰ φύγῃς κι ἀπ' τὸ σάπιο τὸ κορμὶ,
ὦ Ψυχὴ παραδαρμένη ἀπὸ τὸ κῆριμα,
και δὲ θάβῃ τὸ κορμὶ μιὰ σιδαιμὴ
μέσ' στὴ γῆ γιὰ νὰ τὴν κάμῃ μνήμα,
κι ἄθαφτο θὰ μείνῃ τὸ ψοφῆμι,
νὰ τὸ φάνε τὰ σκυλιὰ και τὰ ἐρπετά
κι ὁ Καυρὸς μέσα στούς γύρους του τὴ μνήμη
κάποιου σκέλεθρου πανάθλιου θὰ βασιᾷ.

Ὅσο νὰ σὲ λυπηθῆ
τῆς ἀγάπης ὁ Θεός,
και νὰ ξεμυρῶσῃ μιὰν ἀγῆ,
και νὰ σὲ καλέσῃ ὁ λυτρωμός,
ὦ Ψυχὴ παραδαρμένη ἀπὸ τὸ κῆριμα!
Και θάκούσης τὴ φωνὴ τοῦ λυτρωτῆ,
θὰ γδυθῆς τῆς ἁμαρτίας τὸ νύμα,
και ξανά κυβερνημένη κι ἀλαφρὴ
θὰ σαλέψῃ σὰν τὴ χλόη, σὰν τὸ πουλί,
σὰν τὸν κόρφο τὸ γυναικειο, σὰν τὸ κῆμα,
και μὴν ἔχοντας πὼς κάτου ἄλλο σκαλλί
νὰ κατακυλῆσῃς πὼς βαθιά
στοῦ Κακοῦ τὴ σκάλα, —
γιὰ τᾶνέθασμα ξανά που σὲ καλεῖ
θὰ αἰστανθῆς νὰ σου φουτρώσουν, ὦ χαρά!
τὰ φτερά,
τὰ φτερά τὰ πρωτινά σου τὰ μεγάλα!

ΚΩΣΤΗΣ ΠΑΛΑΜΑΣ

Η ΣΚΛΗΡΑΙΝΑ

(Ἡ ἀρχὴ του στο περασμένο φύλλο)

Γ.

Ἡ βασιλικὴ συνοδεία κατεβαίνοντας ἀπὸ τὸ
Χρυσοτρίκλινο και τὸν Τριπέτανον εἶχε φτάσει στὸ
Λαυσιακὸ Τρίκλινο. Δεξιὰ κι ἀριστερὰ στὸ μακρουλοῦ
Τρίκλινο εἶταν ἀρδιασμένοι στρατηγοὶ και πατρί-
κιοι ντυμένοι γιορτινὰ σαγιά και κάτασπρες δαλμα-
τικές. Οἱ κουβικουλαρέοι ἀκολουθοῦσαν τὸν αὐτοκρά-
τορα. Κ' ἔβλεπε κανεὶς μαζωμένα ἐκεῖ τὰ πὼς ἄλ-
λόκοτα πρόσωπα. Φυσιογνωμίες βυζαντινῆς μὲ μάτια
μεγάλα και στενὰ μάγουλα και φῖνα στόματα που
κρυφογελοῦσαν ἀσάλευτα σκεδὸν ἢ ξεσούρταν ἀμί-
λητα μὲ σφιχτὴ ταπεινώση. Κι ἀνάμεσα στὸ λαμ-
προστόλιστο πλῆθος ξεχώριζε ἡ πυργωτὴ κομοστα-
σιὰ τῶν Ἀρμένιδων και τῶν Ἰθῆρων, τὰ κοκκινό-
ξανθα κεφάλια τῶν Νορμανῶν ἀρχηγῶν, οἱ σκούρες
μορφῆς τῶν ἀρχόντων τῆς Βουργαρίας ἢ τῶν Ἀρά-
βων τῆς Ἀλέπας. Ὁ καθένας μὲ τὴ στολὴ και τ'
ἄρματα τῆς φυλῆς του.

Περνώντας ὑστερὰ στὸν Τρίκλινο τοῦ Ἰουστινια-
νοῦ ὁ Μονομάχος στικμάτησε στὸ πρῶτο τ' Ὀμφά-
λιο — στρογγυλὴ μαρμαρένια πλάκα που φεγγερὸ-
λαμπε στὴ μέση τῆς σάλας. Ἡ κουρασμένη του ὀ-
ψη μαρτυροῦσε ἀνήσυχη στενωχώρα. Τὸ μέτωπό του
ἐσκυφε καταχνιασμένο κάτω ἀπὸ τὴν πετραδοστό-
λιστη κορώνη. Τ' ἄσπρο διδητήσιο και τὸ τζιτζάκιο
που φορούσε δὲν εἶχανε σήμερα τὴ χάρη που θάμ-
πωνε ἄλλοτε τῷ γυναικῷ τὰ μάτια. Κοντὰ του
παρκατέκουνταν ἡ Σκλήραινα μὲ φορεσιὰ πασκαλιά
σπαρμένη μαργαριταρένια ἀγοιόροδα. Μαζὶ τῆς ἐρ-
χόντανε κ' οἱ δυὸ Ἀγγούστες ἀδελφεῖς.

Μὲ τὴν ἀγέρηνη κείνη ἀδιαφορία τῆς ζωντανῆς
χαρῆς που μὰς σηκώνει κάποτε παράλογα κι ἀσυ-
νάτητητα ἡ Σκλήραινα θεωροῦσε τριγύρω τὰ χρυσό-
βαθα μωσαϊκὰ τῶν τοίχων. Ὅστε εἶδε καν τούς με-
γαλοσιάνους που μὲ τὴ σειρά προσκυνούσανε τὸ Μο-
νομάχο μπροστὰ στ' Ὀμφάλιο. Ὅστε ἄκουε τὰ μουρ-
μουρίσματα που κοχέυανε στῶν αὐλικῶν τὰ στόμα-
τα γιὰ κείνη. Πρῶτη φορὰ στὸ Παλάτι νὰ παρου-
σιαστῆ σὲ πῆση τελετὴ ἡ ἀγαπητικὴ μαζὶ μὲ
τίς νόμιμες βασιλίσσες. Τὸ σκάνταλο συντάραξε ὀ-
λάκερη τὴν ἱεραρχικὴ ψυχὴ τοῦ Βυζαντίου. Κρυφὸς
θυμὸς ἀντάραξε τὰ φρόδια τῶ γερόντων κ' οἱ ζωστῆς

Ἦπν' ὀδύνας ἀδαῆς, Ἦπνε δ' ἀλγίων,
εὐαῖς ἡμῖν ἔλθοις,
εὐαῖων, ἰῶναξ . . .

Ἐνοιώθε τώρα τὴ σημασία τοῦ ὕπνου γιὰ τούς
ἀρρώστους. Ἐβλεπε κιόλας πὼς τὴν ἀποκοίμιζε ἡ
ζίστη. Κι ἀπόσωσε μὲ τὸ νοῦ του.

Ἰμμασι δ' ἀντέχοις
τάν δ' αἰγλαν, ἄ τέτατχι τανῶν . . .

Βάστα, ὕπνε, στὰ ματια τῆς μπροστὰ τὴ λά-
ψη σου ἀφτὴ που παντοῦ περεχύνεται . . . ἐκείνο
δηλαδὴ που περατηροῦσε τώρα και στὴν Κατινούλα.

Πῆγε ἀπάνω στὴ σάλα τῆς χειρουργικῆς. Φαί-
νεται πὼς ὁ κ. Σεβιλιάς εἶχε κατορθώσει ἀριστοῦρ-
γημα. Ὁ κ. Μαλαμῆς ἀκόμη τὸνε συχαιρότανε και
θαμάζανε οἱ νοσοκόμες. Εἶδε ὁ Ἀντρέας και τὸ νε-
φρὶ τὸ βγαλμένο. Πὼς νὰ μὴν τῆς βγάλουσε τέτοιο
σύντροφο; Πρῆσιμένο παντοῦ μεριά, φούσκες φού-
σκες, κι ἄμα τίς ζουλοῦσε ἢ τίς τρυπούσε, μὲ τὸ
βελόνι, ἔβριγε τὸ ἔμπυο. Κράτησε τὸ νεφρὶ ὁ κ. Σε-
βιλιάς, νὰ τοῦ κάμῃ ἀνάλυση ἕνας συνάδερφος τοῦ
Μπ. . . , ἱστολόγος, νὰ μάθουσε ἂν εἶναι τόντις τί-
ποτις φυματίωση στὴ μέση. Ὁ Σεβιλιάς ἄλλαξε
βούχα κ' ἔπλυσε τὰ χέρια του, ἤσυχος, ἀφρόντι-
στος, σὰν τὸν ἄξιο ἐργάτη που δούλεψε γερά και

γουρο, ἂν εἶδεινε πὼς σίγουρος ὁ ἴδιος.

Ἀζαφνα χτύπησε τὸ ἤλεκτρικὸ τὸ κουδοῦνι, μὲ
διόκριση. Δηλαδὴ τέλειωσε τὸ χειρουργημα. Ἡ
κλινικὴ ἔνω κάτω. Θόρυθος στίς σκάλες. Πετᾶττη-
κε. Ἡ Κατινούλα καταδαρμένη κιόλας στὴν κάμερη
τῆς ἀπὸ τὴ σάλα.

Ἡ Κατινούλα ζούσε.

Ζούσε. Μὰ ἔπρεπε νὰ τὸ ξέρῃς, γιὰ νὰ τὸ κατα-
λάβῃς. Κάτασπρη. Ἐκπλωμένη στὸ κρεβάτι σὰ νὰ
τῆς ἔφυγε ἡ ψυχὴ. Καὶ κοιμισμένη ἀκόμη. Τὰ βλέ-
φαρά τῆς — ἄχ! τὸ θέαμα τὸ τρομαχτικὸ! — μισο-
σφαλογιμένα πρὸς τὰ κάτω, κι ἀπὸ τὰ ματόφυλλα
ξεδιὰκρινες λίγη θολούτοιχη λερωσιὰ και στὴ μέση
κάτι μᾶθρο στρογγυλωτό, σὰν ἀποσῆσιμένο, σὰν ξε-
θωριασμένο, σὰν ἔφεγγο, σὰ βουβό! Ἐῖτανε τὸ χλα-
ροφόρι που δὲν ἔπαβε ἡ νάρκη του. Καὶ τὸ φῶς
τῆς μέρας, που τῆς ἀνοίγε τὰ μάτια μιὰ σταλιά,
τὰ θάμπωνε ἀντάμα και δὲν τᾶφινε νᾶνοιζουνε ὀ-
λότελα.

Ἡ ἀνάσα μὲ ρυθμὸ ἔβγαινε ἀπὸ τὰ χεῖλια που
στὴν ἴσια μεγάλῃ τους χαρκαμάδα δειχνανε και τίς
δυὸ δοντοσειρές. Τὴν κοίταζε ὁ Ἀντρέας, και σιγὰ
σιγὰ, σὰ νὰ ψιθύριζε καμιά προσεφῆ, ψιθύρισε μὲ
πόννο και μὲ καρδιά τούς στίχους τοῦ ποιητῆ του.

πατρικές κ' οι κορδωμένες μαγίστρισες είχαν ένα ξυνοχαμόγελο στα χείλια.

Η Σκλήραινα δὲν τοὺς ἀγροικοῦσε ὅμως. Ἐνωιωθε τὸ αἷμα τῆς νὰ σφυροκοπᾷ μὲ λυρική γοργάδα κ' ἕνα τραγούδι σὰν τζιτζίκων ἠλιομεθυσιμένων ἀριολαλοῦσε μέσα τῆς. Μὰ καθὼς ἡ μεγάλη συνοδεία ξεκίνησε πάλι πρὸς τὰ Σκύλα ὅπου τὴν περιμεναν οἱ Μαντατόροι κ' οἱ Ἀσηκριτῆδες, εἶδε ἀνάμεσα τοὺς τὸν Ψελλὸ καὶ τὸν ἄκουσε πού μισόφωνα ξεσηθίζε τοὺς στίχους τοῦ Ὁμήρου :

«οὐ νέμειν Τρῶας καὶ ἰκνήμειδας Ἀχαιοὺς εἰποιῆδ' ἀμφὶ γυναικὶ πολὺν χρόνον ἄλγεα πάσχειν».

Μ' ἀλαφρότατο κίνημα τοῦ κεφαλοῦ ἡ Σκλήραινα τοῦ εἶδει πὼς κατάλαβε τὴν παραβολή.

Ἀπὸ τὴ μεγαλόπρεπη πόρτα τῶ Σκύλα βγήκανε στὸν ἀνοιχτόφαρδο Ἀγυουσταίωνα. Εἶχε ψυχάλισαι τὴ νύχτα καὶ τὰ χτήρια σφρατούσαν ὀλόγυρα σὰ βαμένα καινούρια δροσερὰ χρώματα. Ὡς κ' οἱ σκιὲς εἶχανε πῶς βαθιὰ διαφάνεια καὶ σκάλιζαν ἀπὸ μέσα τοὺς θόλους τῶ Διαθατικῶ. Στοῦ Ζεῦξίππου τίς καμάρες ἀσπρολογούσαν τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδας τ' ἀγάλματα. Κ' ἡ Σκλήραινα παρατήρησε στοῦ Ὁμήρου τὴν προτομή διὸ βρόχινης στάλες πού δὲν εἶχανε ἀκόμα στεγνώσει μέσα στ' ἀδειανά του τὰ μάτια. Γιατί τάχα νὰ δάκρυζε ὁ τυφλὸς αἰοδός;

Ὅλο καὶ φούσκωνε τ' ἀσκέρι καὶ καθὼς πέρασε ἀπὸ τὸ Μεγάλο Ἰππόδρομο σὺψυχος σηκώθηκε ὁ μυριοπρόσωπος λαὸς χαϊρετώντας τὸ Μονομάχο καὶ τίς βασιλίσσει μετὰ τὸ πατροπαράδοτο «Τοῦ Βίνκας».

Ἀπὸ τὴν ἀντικρινὴ μεριά τοῦ Ἰππόδρου — ἐκεῖ πού κατηφορίζει ὁ τόπος κατὰ τὴ θάλασσα — περιμενε μυρσινοστόλιστη τῶν Ἁγίων Σέργιου καὶ Βάχχου ἡ ὀχτοθόλωτη ἐκκλησιά. Τὰ σήμαντρα χτυπούσαν ἀναγγαλιάζοντας τὸ γλαυκομέταξο ἀγέρα. Λίγα σύννεφα ξεσέρνονταν ἀκόμη ἀλάργα σὰν ἀσπριδερέδες ξεσκισμένες ρίζες. Καὶ πίσω ἀπὸ τοὺς Βαράγγους μετὰ τὰ γυμνὰ γόνατα καὶ τοὺς ἀσημένιους μπαλτάδες στριμώνουνταν ὁ πολυποίκιλος λαὸς τῆς Πόλης — ἀνατολίτες μετὰ σαρίκια καὶ ἀνοιχτοχρώματα φορεσιές, Γόθοι μετὰ βουνήσιες κάπες καὶ σταυρωτὰ πετσιὰ στὰ πόδια, γραικορωμαῖοι μετὰ τὴν ξεθυμασμένη εὐγένεια τῆς κλασικῆς τοὺς ἀριστοκρατίας, ἀμέτρητοι ρασσοφόροι ἀπὸ τὰ μοναστήρια καὶ τίς σκῆτες καὶ τίς ρούγες, δουλευτάδες τοῦ λιμανιοῦ καὶ χτίστες καὶ τοῦ Σεκρέτου κλαμαράδες καὶ μαθητοῦδια πού γλεντούσανε τὴ σκόλη μετὰ περάγματα καὶ φωνές. Καὶ κάτω ἀπὸ τίς καμάρες

τώρα παῖε καλιὰ του.

Ἡ Κατινούλα δὲν ἐμελλε νὰ ξυπνήσῃ πρὶν ἀπὸ μιάμιση ὥρα ἢ δύο. Εἶχε λίγο καιρὸ λοιπὸν ὁ Ἀντρέας. Χύθηκε, πού νὰ πῆ; περισσότερο παρὰ πού βγήκε ἀπὸ τὸ σπίτι. Νὰ σεργιανίσῃ τὴν πόλη, νὰ δῆ, νὰ νασάνῃ. Ἐνωιωθε σὰν ξαλαφρωμένος. Ἐνωιωθε καὶ κάτι παράξενο, γλυκὸ, πού μόλις τὸ διατίπωνε ρητὰ μετὰ τὸ νοῦ του, ἐνῶ ξανάλεγε μέσα του πάλι τοὺς στίχους τοῦ Φιλοχτήτη, ἐνωιωθε πὼς ἄξαφνα γινότανε ἡ ζωὴ του χρήσιμη καὶ στοὺς ἄλλους. Τὸ συναίσθημα τοῦ ἐρχότανε σὰν ἐρκάριστο καὶ ἀναπαφτικό. Γιὰ τοῦτο, θέλησε νὰ σεργιανίσῃ κομμάτι καὶ τὴ χώρα. Ὅχι. Κάτι ἄλλο συλλογίστηκε. Ἀπὸ τὸ πρῶτὸ τὸ εἶχε καμὸ πού ἕνα γυαλί ἀπὸ τὸ ματογυάλι του ξεγλύστρησε, καὶ δὲν μπόρεσε νὰ τὸ σιάξῃ ὁ ἴδιος. Προτοῦ ἐβῆε στὴν Κλινικὴ ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο του, στὶς εἴη, πρόσταξε τοῦ ἄμαξά νὰ περάσῃ ἀπὸ ἐνὸς διοφτροπιοῦ. Μὰ ὅλα τὰ μαγαζιά κλεισμένα καὶ δυσχερῆσθήκη. Θέλησε τὸ λοιπὸ νὰ πάῃ τώρα πού ἀνοίξανε βρῆκε μοναχὸς του τὸ μαγαζὶ, ἀγόρασε μάλιστα καὶ κάτι γιὰ τὸ παιδάκι τοῦ πραγματεφῆ, πού ἐκλαίγε σὲ μιὰ γωνιά, νὰ τὸ παρηγορήσῃ. Σμίγανε ὀλοένα στὴν ψυχὴ του τὸ ἔλεος κ' ἡ γεωμετρία.

τῶ Μαγγάνω ἀκουγότανε ἡ φωνὴ τῶ γυνικῶ τοῦ Φόρου πού μετὰ τὰ καλάθια στὸ χέρι πουλούσαν ἀνεμῶνες καὶ γλαυκογέλους μενεξέδες.

Καβάλα σὲ χρυσοκάπουλη μούλα πέρασε παρακυλώντας μέσα στὸ πλῆθος ὁ Ἅγιος Καισαρείας. Κ' οἱ γυναῖκες κ' οἱ χωριανοὶ καὶ πολλοὶ θρησκόπολιτες ριχνόντανε νὰ φιλήσουν τὸ χέρι τοῦ Δεσπότη γιὰ κὰν ν' ἀγγίξουν τῆς μούλας τὸ σαμάρι.

Καὶ τώρα ψέλλανε μέσα στὴν ἐκκλησιά οἱ βουκαλλιοὶ πολύστροφους ὕμνους. Σὰν ἀσημέχρυση φεγγολὴ ἀνέβαινε τὸ θυμίαμα καὶ ἀπλώνονταν πρὸς τοὺς ἄγιους πού μετὰ ἀπὸ τὰ χρυσοπὰ τοὺς ἀλώνια χασκοτηρούσαν πάνω στοὺς θόλους. Οἱ κολώνες ἀπὸ πιπεράτο μάρμαρο λὲς καὶ ζωντάνευαν καὶ σείοντανε σὰν ἀνεμοχάδευτες φοινικιές. Κ' ἡ Σκλήραινα θαμπωμένη νόμιζε πὼς κ' οἱ λαμπροστόλισται παπάδες κ' οἱ διάκοι μετὰ τὰ ξανθὰ τὰ γένεα καὶ ὄλο τὸ τέμπλο μετὰ τὰ κόνισματα σείοντανε καὶ κείνα ρυθμικὰ μετὰ τὴ μελωδία πού ζέπαιρνε τὴν ἐκκλησιά σὰν ἀλαφρωμένη πρὸς τὸ πορφυρογάλαζο φέγγος τοῦ μεγάλου τρούλλου.

Καὶ τὸ δραματικὸ κοντάκι τοῦ πατριάρχῃ Σεργίου μεγαλόφωνο ἀναλαλοῦσε :

Χαῖρε δι' ἧς
ἡ χαρὰ ἐκλάμψει
Χαῖρε, δι' ἧς
ἡ ἀρὰ ἐκλείψει
Χαῖρε, τῶν δακρύων
τῆς Εὐσας ἢ λύτρωσις...

Στριμωγμένος ὁ αὐλικὸς κόσμος ἀκολουθοῦσε τὴ θεατρικὴ λειτουργία μετὰ σταυροκοπήματα καὶ μετάνοιες. Πολλοὶ μισοφέλνανε. Ἄλλοι κρυφοκουβεντιάζανε μετὰ σιγαλὲς ματιές καὶ ἀκρόχαιλα χαμόγελα. Ὁ Μονομάχος εἶχε ἀρεθῆ πάνω στὴ ράχη τοῦ μαλαματένιου σίντζου σὰν ἀποξεχασμένος. Ἴσως καὶ νὰ τὸν ἐνοχοῦσε τὸ μάτι τοῦ Πατριάρχῃ πού σὰ δικαιοκρίτης τότε κοίταζε ἀγνάντια ἀπὸ τὸν οἰκουμενικὸ του θρόνο. Ἡ Ζωὴ στριφογύριζε μετὰ ἀπρόσεχτη ἀγαθοσύνη καὶ ἀκουνοῦσε κάποτε μετὰ τὸν ἀγκῶνα τῆ Θεοδώρα γιὰ νὰ τῆς σιγομιλήσῃ κάτι, μὰ ἡ ἀδερφή τῆς μετὰ θρήσκα περηφάνεια δὲν καταδέχονταν νὰ τῆς ἀποκριθῆ.

Ἡ Σκλήραινα κάπως ἄρχισε νὰ βαριέται. Ἀκουμπισμένη στὸ στασίδι τῆς ἐπαίξε στὰ δάχτυλα τὸ νόμισμα τοῦ Διόνου πού κρέμουνταν ἀπὸ τὸ λαιμὸ τῆς περασμένο σὲ μαλατενία πολὺμακρὴ ἀλυσίδα. Μὰ σὰν ξάφνισμα τῆνε συντάρραξε τὸ τρανὸ τροπάρι :

Δὲν εἶχανε φτάσει ὅμως τὰ τσιγαρίττα του ἀπὸ τὸ Παρίσι, κάπνισε ὅσα ἔφερε τὴν ψευιὴν στὸ ταξίδι μετὰ τὴ χολόσκαση, τὴ νύχτα καὶ στὴ διόρθωση τοῦ δέκατου ἑβδόμου φύλλου τοῦ καινούριου τοῦ μεγάλου βιβλίου. Πῆρε ἄλλα σ' ἕνα καπνοπουλεῖο, διάβασε μιὰ φημερίδα, περπάτησε, καὶ μάνι μάνι γύρισε στὴν Κλινικὴ.

Ἐυπνημένη πιά ἡ Κατινούλα, δηλαδὴ ξύπνησε ἴσια ἴσια τὴ στιγμὴ πού μπῆκε ὁ Ἀντρέας στὴν κάμερὰ τῆς. Τὸν τήραξε κ' ἡ ματιὰ τῆς σὰ βώτημα. Κατάλαβε ὁ Ἀντρέας καὶ γελαστὰ τῆς ἀποκρίθηκε :

— «Ναί ! Βγήκε πού βγήκε τὸ νεφρὶ, τὸ κακό!»
Καὶ τῆς χάδεψε τὸ μέτωπο. Χαρὰ ζουγραφίστηκε στὸ πρόσωπό τῆς. Κ' ἔκλεισε πάλι τὰ μάτια τῆς, νὰ κοιμηθῆ τὸ φυσικὸ τῆς τὸν ὕπνο, τὸν ὕπνο τὸν καλόνε.

Μίλησε ὁ Ἀντρέας μετὰ τὴ νοσοκόμα, τὴ Βιχτώρια. Ἐξυπνὴ γυναίκα, ἔκοψε καὶ ἀπὸ γιαιτρικὴ. Ἀφοῦ ἔβλεπε τόσο προσεχτικὸ, τόσο φροντισμένο τὸν κ. καθηγητῆ, φρόντιζε, πρόσεχε καὶ ἀφτὴ ἀκόμη περισσότερο. Ἀφωσιωμένη κιόλας στοὺς ἀρρώστους τῆς. Μπορεῖ νὰ φωσιώθη καὶ παραπάνω στὴν Κατινούλα, ὄχι μόνο γιὰτὶ τάξιζε τὸ κορίτσι καὶ τῆς

Ἐξιστάμενος βλέπω τὸ ὄραμα
ὅτι ἄπνοὺς ὁ χθὲς μοὶ συνόμιλος
ἀπεπαύθη φωνὴ ἀγορεύουσα,
ὀφθαλμὸς θεωρῶν ἀπελήλατο
τὰ πάντα ὄργανα εἰσήσαν
ὁ Θεὸς γὰρ συνέκλεισε τούτους

Σὰν ὕψὸς κάτι ἐνωίωσε στὰ δάχτυλά τῆς. Κεῖταξε. Ἀπὸ τὰ χρυσὰ σταφύλια τοῦ Διόνου εἶτρεχε κόκκινο κρασί—κόκκινο σὰν αἷμα νωπὸ, σὰ φλόγα πετραδιοῦ. Ὡ ! ἡ μυρωδιὰ του ! Μύριζε, μύριζε σὰν τὸ πευκοστρωμένο χῶμα ὕστερα ἀπὸ δροσπὴ χινοπωρινό. Κάτι πού μεθοῦσε μετὰ Ὀλύμπια ὄρη, μετὰ ξέσκεπη μεγαλοσύνη, μετὰ τὴν τρίλλα τοῦ μεσημεριοῦ στὰ μεστωμένα τ' ἀμπέλια καὶ τοὺς γλαυκοὺς βράχους τοῦ βουνοῦ. Μύριζε, μύριζε ! Καὶ τὸ θαμπωμα μεγαλώνε, μεγαλώνε ὀλοένα. Καὶ νὰ καὶ πού ὀλόγυρά τῆς καὶ ἄλλοι μοιάζονε σὰ νὰ πιάνουνται ἀπὸ τὸ ἴδιο μεθῦσι. Τὰ μάτια τοὺς μισοκλεισμένα θαμποκοιτάζουν. Τὰ χείλια τοὺς ἀνοίγουνε σὰ βρεγμένα κρασί.

Τὰ πάντα ὄργανα εἰσήσαν
ὁ Θεὸς γὰρ συνέκλεισε τούτους

Ἡ μουσικὴ ἀργοπεθαίνει. Μουδιάζει ἡ λειτουργία. Μιὰ καινούρια ζωὴ ἀρχίζει νὰ σαλεύῃ μέσα στὸν ἀσυριακὸ πλοῦτο τῆς ἐκκλησίας. Χλωρὰ κτήματα σκαρφαλώνουνε στὶς κολώνες καὶ τὸ τέμπλο γεμίζει κισσοὺς. Κλαδιὰ πεύκων ξεπηδοῦν κουκουναρία γεμάτα καὶ σπαρτὰ χρυσολογοῦνε στὰ στασίδια, στὶς καμάρες, στὰ μκνοῦαλια. Μιὰν ἀγράφητη ἀνθισσε στὴ μέση τοῦ τρούλλου καὶ στὰ Βαγγέλια πάνω ξαπλώθηκε ἡ ἀσπρόσαρκη κάπαρη.

Καὶ νὰ τοῦ Πατριάρχῃ πέφτουν τὰ κατάλευκα ρούχα. Ὀλόρθος πετιέται μετὰ τὰ μαλλιά χυμένα, μετὰ τὸ θῦρο στὸ χέρι, μετὰ δέρμα καπλανιοῦ ριγμένο γύρω στὸ γυμνὸ του κορμί. Θεῖα νειάτα ξαναμορφίζουν τὸ πρόσωπό του. Καὶ μιὰ βουὴ—βηθία καὶ ἀντιλαλοῦσα—σύντρομη κλαγγάζει, σκίζει τὴν ἀγέρα στριγγερά :

Ἰώ, Ἰώ, Ἰαχχε !
Εὐοί, εὐάν, Λυαίε !

Ὁ Μονομάχος παραδέρνει σὰν πρησσοκοιλῆς Σιληνός. Τραγοπόδης σκύρος ἕνας διάκος χλιμιντρά. Οἱ παπάδες χοροπηδοῦν αἰγιόπνες καὶ ἀνοίγουνε λάγνες ἀγκάλες. Ὁ καντηλιανόφτης ὀρθώνεται βαθυχαίτης Κένταυρος. Ὡς κ' οἱ ἄγιοι κατεβαίνουν ἀπὸ τὰ κόνισματα. Ὅμως ὄχι ἄγιοι πιά μὰ θεοὶ τοῦ Ἡσίοδου. Ζωντανέουν κ' οἱ ἀγιογραφίες ἀκόμα τῶν

ἔρρεσε ἀμέσως, μὰ γιὰτὶ πρὶν ἐρθοῦνε ἀκόμη, διαδόθηκε ἡ φήμη σ' ὄλο τὸ Μπ... πὼς ἔφτασε μιὰ ξένη πού οἱ γιαιτροὶ τοῦ Παρισιοῦ τὴν ἀποφασάσανε καὶ γύρεβε σωτηρία στοῦ κ. Σεβίλα. Φιλοτιμιότανε λοιπὸν ἡ Βιχτώρια καὶ γιὰ τὴν Κλινικὴ τῆς. Ἐπρεπε δίχως ἄλλο τὸ χειρουργημα νὰ πετύχῃ, νὰ γίνῃ καλά, ὀλοτέλα καλά ἡ Κατινούλα. Γιὰ τοῦτο, δηλαδὴ ἀπὸ τὸν πόθο τῆς νὰ γεινήν, τῆς ἐρχότανε καὶ φόβος μήπως παθῇ τίπιτις, ἐπειδὴ μπορούσε τόντις νὰ πάθῃ πολλά. Τὸ ἤξερε ὁ Ἀντρέας καὶ ἀπὸ τὸ γιαιτρό, σὰν τὸν ἀποχαιρέτησε στὸ Χαμνοκορφο. Τοῦ τὰ εἶπε ὅμως τώρα πῶς ἔαστερα ἡ Βιχτώρια. Οἱ τέσσερεις, ὅς ἀποσώσωμε πιά τὸ λογαριασμὸ, σὲ ἑπτὰ πρῶτες μέρες, ὕστερις ἀπὸ τὸ ξενέφρισμα, εἶτανε καὶ οἱ πῶς σημαντικὲς, γιὰ νὰ δοῦνε ἂν τὸ διαφορετὸ τὸ νεφρὶ δουλεύει. Ἄ σταματήσῃ . . . τί εἶγε τοῦ Ἀντρέα ὁ Σεβίλας : Νὰ σου κ' ἡ χαστουκιά, κατακίφαλη.

Ἐνωίωσε ὁ Ἀντρέας πὼς ἀδύνατο νὰ κάθεται στὸ ξενοδοχεῖο. Ἄξαφνα καὶ τὴ νύχτα βροντοῦσε ὁ κίντυνος στὴν πόρτα. Ἰδιοστιγμὴς ἔπρεπε νὰ καὶ κεί. Ὅχι πολὺ κόμμοδο καὶ γιὰ τὴν ἐργασία του νὰ τρέχῃ κάθε τόσο ἀπὸ τὴν Κλινικὴ στὸ ξενοδοχεῖο καὶ ἀπὸ τὸ ξενοδοχεῖο στὴν Κλινικὴ. Στὴν ἄλλη ἀκρη :

τοίχων. Ἡ Γέννηση ἀλλάζει μορφή. Ὁ Διόνυσος Δικνίτης παίρνει τὴ θέση τοῦ Ἰησοῦ μέσα στὸ ἀγροτικό παχνὶ καὶ ἡ Παρθένα στεφανωμένη στάχυα ξαναθυμάται πὺς εἴταν ἀρχικά ἡ Δήμητρα, ἡ Μάννα Γῆ.

Οἱ Αὐγούστες, οἱ ζωστές, οἱ ἀρχόντισσες, ὅλες κυλοῦνται μισόγυμνες, ξεφρενισμένες Μαινάδες. Μέσα στὰ ζωντανὰ κλαδιὰ καὶ γύρω στὶς πορφύρες βρύσες τοῦ κρασιῦ ποὺ χύνεται ἀπὸ τὴν Ἄγια Τράπεζα, πλέκονται καὶ ξεπλέκονται τὰ ὀρθόφλεβα στήθια, οἱ χρυσόδροτες πλάτες, τὰ λευτερά ποδια. Τὰ στόματα ξανοίγουνται μὲ τραγικὴ ἀγριάδα. Οἱ τίγρες ἀναπηδοῦνε γαυριασμένες καὶ τὰ τραγιά ὀρθώνουνται νὰ κουτουλήσουν. Ἀπέραντος ἀλαλαγμὸς τραντάζει τὰ βακχικὰ ψυχρόμητα.

Κι ἀνάμεσα στὶς ἀφρισμένες Μικαλλόνες, τοὺς πατσουρομύτες Σάτυρους, τὰ ἠδονόκλειστα τ' ἀγκαλιάσματα, τὸ διονυσιακὸ ξεπάρσιμο, περᾶ τρικλίζοντας πάνω στὴ μούλα τοῦ ἁγίου Καισαρείας—μυθισμένος κι αὐτὸς Πάνας μ' ὅλα τ' ἀστέρια τ' οὐρανοῦ μέσα στὰ δασωμένα στήθια τοῦ.

Μὰ πάνω στὴν Ἄγια Τράπεζα θρονιασμένη σὰν ὑπέρκλη Ἀριάδνη, δεσπόζει βασίλισσα τῶν ὀργίων ἡ γλαυκομέτωπη Σκλήραινα.

Δ'.

Βιαστικός ἀνέβαινε ὁ Ψελλὸς κατὰ τὸ σούρουπο πρὸς τὸ κουδούκλι τοῦ Καμηλαῦ. Τὸ ἔμπασμα ἔχασκε ἄδειο. Μὰ καθὼς πέραγε ἀκροπατώντας πάνω στὶς προκονησιώτικες μαρμαρόπλακες ἀλαφιάστηκε ἀπὸ μιὰ φωνὴ ποὺ σιγλοσφύριζε πίσω του:

— Ποῦ τρέχεις, Ψελλέ; Τί πιλαλᾶς, γλυκὲ μου ἀσκηριτῆ;—Καὶ τὸ κεφάλι τοῦ Βοῖλα ξετρόπωσε ἀνάμεσα στὶς κουρτίνες πλαγινῆς πορτοπούλας.

— Πὺς εἶναι ἡ Σκλήραινα; λαχάνιασε ὁ ἄλλος.

— Τὸν ἀστερισμὸ τῆς Ἀριάδης τοιμαζοῦνε στὸν οὐρανὸ. Τὰ θάματα δὲ στερεοῦνε. Ἀκούω πὺς ἡ ἀφεντιά σου σὰν Πρίλαπος ξετσιπώθηκες στοῦ Βάκχου τὸ ξεφάντωμα. Σοφὸς τσίτσιδος.

— Ὅχι. Δὲν εἶχα μπῆ στὴν ἐκκλησιά. Εἶχα μείνει στὰ Κατηχομένα. Καὶ καθὼς ἔγερνα στὶς μυρτόπλεχτες πρασινάδες σὰν κρασιῦ νάρκωμα μὲ θόλεψε. Θάμπως ἔβλεπα μέσα, μορφὲς ἀλλόκοτες διαβαίνανε. Τρελλῆς μυθολογίας ὄνειρο. Σὰν ἀπὸ βαθὺ φαράγγι ἀκούγα ν' ἀντιλαλοῦν ὀρφικὰ βογγητά. Καὶ δὲν μποροῦσα νὰ κουνηθῶ. Δοκίμασα νὰ μπῶ μὰ κάτι σὰν τοῖχος γυάλινος μὲ σταμάτησε.

τῆς Κλινικῆς τοῦ εἶδει ἡ Βιχτώρια ἴσια ἴσια ἓνα στενὸ μικροῦτσικο καμαράκι καὶ τὸ μόνον διαθέσιμο. Τὸ συλλογίστηκε τὸ μετασυλλογίστηκε ὁ Ἀντρέας. Δὲν ἤθελε θάρρῶ νάφηση τὸ ξενοδοχεῖο γιὰ νὰ μὴν πῆ τάχα, γιὰ νὰ μὴν τὸ παραδεχτῆ κάπως ὁ ἴδιος πὺς ἀλήθεια ὑπάρχει τέτοιος κίντυνος. Ἀφοῦ ὅμως ὅλο τάπογεμα δὲν τὸ κούνησε ἀπὸ τὴν Κλινικὴν, ἀφοῦ ἔφαγε τὸ βράδι στὶς ἔξη, μὲ τὸ σουρούπωμα, πήρανε ἄλλο δρόμο οἱ λογισμοὶ τοῦ. Ἀνάγκη, ἀπόλυτη ἀνάγκη νὰ μὴ λείπη ἀπὸ τὴν ἀξέβωστη. Ἐβρίξε, ὕστερος ἀπὸ τὸ φαγί, ἀκόμη μιὰ ματιὰ στὴ διόρθωσή του, καὶ ἔκαμε ἀπόφαση ἀστροπελεκίς. Πιτάχτηκε στὸ ξενοδοχεῖο. μάζωξε τὰ πράματα καὶ τὰ θυμητάρια τοῦ τῆς Ὀλιας, σφάλοιξε τὴ βαλίτσα, τὴν ἔδεσε, τὴν κλείδωσε, τὸν ἐβόηθησε στὸ κουβάλημα ὁ ξενοδόχος, ἓνας καλὸς ἄνθρωπος, καὶ ἡ ὦρα ἐννιά, φερμένος στὴν Κλινικὴν. Ἀνάσανε. Ἀνάσανε καὶ ἡ Κατινούλα. Συνθησιμένη ἀπὸ παιδί νὰ βλέπη πάντα πλάγι τῆς ἓνα τουλάχιστο ἀπὸ τάγαπημένα τῆς πρόσωπα τοῦ σπιτιοῦ, βρισκότανε ἀπομονωμένη, ξενιτεμένη, ἀνήσυχη, ἄβολη στὴ μεγάλη τὴν κάμερή της, καὶ ὅσο καὶ ἂν τὸ λαχταροῦσε ἡ καρδιά της νάρθη ὁ κύριος, λέξη δὲν ἀποκοτοῦσε νὰ ξεστομίση. Ἀγκαλιὰ ἡ καμμένη, ἄμα ποῦ ἀνοίγε τὸ

Κ' ὕστερα δὲ θυμοῦμαι πιά καλά. Εἶδα νὰ κουβαλοῦν ὄξω τὴ Σκλήραινα σηκωτῆ. Σὰ βουθὴ σαστισμάρα χλώμαινε τὰ χαλασμένα πρόσωπα. Ὁ λαὸς ὅμως δὲν καταλαβε τὴν ἀλήθεια. Μὰ ἔμαθα κάτω πὺς ἡ Σκλήραινα χαροπαλεῖ.

— Τὶς ὁμορφες διαλέγει γιὰ τὸ κρουσταλλένιο τοῦ κρεββάτι ὁ Χάρος. Δὲν παλεύει μόνον στ' ἀλώνια. Γνωριστῆς κι αὐτός.

— Δὲν εἶναι ὦρα γι' ἄνοστα χωρατά.

— Δὲν τὸ ξέρεις πὺς στὰ χέρια μου τὴ Μοῖρα βαστῶ; Δὲν τὸ βλέπεις πὺς τώρα θὰ εἶναι ὀλόκληρος ὁ Μονομάχος δικός μου; Πάνε τῆς Σκλήραινας οἱ μοιρασιές. Μὰ σὺ τὰ μάτια σου στὴν Ἄλανη. Τῆς καρδιάς σου ἡ Αὐγούστα ποτὲ νὰ μὴν πεθάνη.

— Ἄς μὴν εἴταν. . . . Καὶ φοβερίζοντας τὸν τζουτζὲ μὲ γοργὴ ματιὰ τραβήξε γιὰ τὴ μισοανοιγμένη πόρτα τοῦ Καμηλαῦ.

Γλιστρήσε μέσα. Μιὰ μεγάλη καντήλα κρεμάμενη ἀνάμεσα στὶς πράσινες θεσσαλικὲς κολωνίτσες σιγαλόφεγγε μὲ θρησκευτικὴ ἀσαλεψιά. Τὸ φῶς στρογγυλεμένο δὲν ἔφτανε ὡς τῆς Σκλήραινας τὸ κρεββάτι. Μὰ μέσα στὸ μισοσκότειδο φαίνονταν ὀλόγυρα στὴν καμαρωτὴ ζωφόρο τὰ σπιθόχροα ψηφιδωτὰ ποὺ ξεστοροῦσανε τοὺς ἠρωϊσμούς καὶ τὶς νίκες τοῦ Βουργαροφάγου. Ὁ μεγάλος ρήγας μὲ τὴ σπάθα στὸ χέρι λὲς καὶ φοβέριζε ἀκόμα τῆς Ἀχρίδας τὸ κάστρο καὶ τὸ σπαρτιατικὸ τοῦ Πρίλαπου κονάκι. Καὶ γύρω τοῦ σκύφταν ἀραδιασμένα τὰ τυφλωμένα κεπὰδια τῶ Βουργάρω.

Κάτασπρη κοίτουσαν ἡ Σκλήραινα πάνω στὸ κρεββάτι. Στὸ προσκέφαλο τῆς παράστεκε ἡ Ἄλανη. Ὁ Μονομάχος σωριασμένος στὴν ἄκρη τοῦ κρεββατιοῦ κοίταζε σὰν κηρύλυτος. Μιλιά δὲ βγάζανε. Κι ἀκούγονταν μόνον τῆς Σκλήραινας ἡ γοργὴ ἀναπνοή.

Ὁ Ψελλὸς κρυμμένος στὴ σκιά μιᾶς κολώνας ἐνοιθε διαπεραστικὸ φόβο νὰ τὸν καταλῆ. Τὴ λατρεμένη βασίλισσα τοῦ παλατιοῦ ἐρημιὰ προδότρα κίχλωνε τώρα ποῦ τὴν ἄγγιζε ὁ Χάρος. Καὶ συλλογίζονταν ὁ Ψελλὸς πὺς ἡ στριγγιὰ φωνὴ τοῦ Πάνα μέσα στὰ δάση τ' ἀρκαδικὰ ἔτσι θὰ ἐδιωχνε στὸ διάβα τοῦ τὴ νύχτα βουκόους καὶ ζωτικὰ καὶ τρομαγμένα γιδροπρόβατα.

Μὰ τώρα μ' ὄνειριασμένη φωνὴ παραμιλοῦσε ἡ Σκλήραινα:

— Βλέπω, ξαναβλέπω. Εἴμουνά τότε παιδί. Στὸ ξοχικό μας τὸ χτήμα. Γαλανὴ ζωὴ καὶ γέ-

λοια πάνω στὶς θυμωνιές. Τρέχουμε, τρέχουμε τρελλές. Τὰ χέρια μας μυρίζουνε ρετσίνα τῶν πεύκων. Ἄ νὰ καὶ τὸ δικό μου τὸ μεγάλο τὸ πεῦκο! Ἡ ἀνεβῶ παλε πάνω στὰ φουντωτὰ του κλαδιὰ ν' ἀκούσω τὸ βράδι τὶς βρυσούλες ποὺ τραγουδοῦνε οἱ νεραϊδες.

Ἀνασηκώθηκε λίγο τηρώντας τὰ γύρω μωσαϊκά:

— Γιατί μ' ἀγριοκοιτάξεις, Βασίλειε; Μὴ νὰ θυμᾶσαι ἀκόμα τῆς σκληρῆς γενιᾶς μας τὴν ἀποστασία; Ὅχι. Τῆς ξέρω καλὰ τὴ λήθη σου. Θυμῶνεις γιὰτὶ ἀνόητα κι ἀλαφρόκαρδα σπατάλησα τοὺς θησαυροὺς ποὺ μάζεψες ἐσὺ. Θυμῶνεις γιὰτὶ βλέπεις χαμένος νὰ ξεδεύεται στὰ χέρια μιᾶς γυναίκας τῆς ζωῆς σου ὁ ἀκούρατος ἠρωϊσμός. Ἄδικα οἱ πολέμοι, ἄδικα οἱ νίκες, ἄδικα ἡ σιδηρένια σου θέληση. Μὰ σκύψε ν' ἀκούσης. Ἐγὼ βλέπω μακριὰ. Θὲ νάρθη μέρα σοῦ λὲω ποῦ στὰ βαλσαμωμένα σου χεῖλια θὰ βάλουν οἱ πιστικοὶ περιπαίχτρα φλογέρα. Θὰ ξεπέσης καὶ θὰ χαθῆ τ' ὄνειρό σου. Δὲν τῆς σώξεις τὴν Πόλη. Δὲν εἶσαι θεοφύλαχτη. Κ' εἶσαι ὁ στερνὸς ποὺ προσκύνησε τὸ βωμὸ τῆς Παλλάδας στὴν Ἀθήνα. Κι ὅ,τι δὲν ἔκανες ἐσὺ ὁ ἀλύγιστος πὺς θὲς νὰ τὸ κάνω ἐγὼ;

Ἡ Ἄλανη ἔσκυψε νὰ τῆς φιλήση. Μ' ἀνυπόμυνα τῆς παραμέρισε ἡ Σκλήραινα:

— Κ' ἦρθα, ἦρθα μ' ὀλόκληρη τὴν Ἑλλάδα μέσα μου. Τῆς μυθικῆς Λήδας εἶμαι παιδί. Κ' ἡ ψυχὴ μου δὲ μέτρησε τοὺς ὄκνους αἰῶνες. Κ' ἔφερα αἶμα παρνασσέιο γιὰ τὰ κορμιὰ τ' ἀντίδικα καὶ ἔφερα τὴν ἀθάνατη λαλιά τῆς ζωῆς ποὺ ζῆ καὶ βασιλεύει. Ἀτσαλένιος μ' ἀνάδευε ρυθμὸς καὶ ἡ ματιὰ μου ἐπλαθε μάγμαρα. Βουνήσια φούσκωνε τὰ στήθια μου ἀνοιχτῆ. Εἴμουνά τὸ γλαυκὸ κορφοβούνη μὲ τὰ κόκκινα ἀγριολούλουδα. Μὰ νὰ ὁ χιονιάς μὲ μαρμάρωσε. Ἀγύριστα πάνε καὶ πάνε τὰ καλοκαίρια τῆς ὁμορφιάς!

Ἄξαφνα σὰν τρομαγμένη κάρφωσε τὰ μάτια τῆς στὸ πλαγινὸ παρακλήσι τοῦ Ἁγίου Μιχαὴλ ποὺ συγκοινωνοῦσε μὲ τὸ κουδούκλι τοῦ Καμηλαῦ. Ἀπὸ τὴν ἀνοιγμένη πόρτα φαίνονταν μέσα τὰ μαλακόφωτα κεντήλια καὶ τὰ κεράκια ποὺ θαμποφίγγανε πρὸς τὰ κόνισματα.

— Τὸ βουβλάκι, πάλι τὸ βουβλάκι, ἀνατρώμαζε. Πάντα μοῦ κόβει τὸ δρόμο. Ἦσυχα κἀθεταὶ χάμω καὶ γλύφει τὰ γυαλιστερὰ του ρουθούνια. Τὰ μαῦρα του μάτια κρυφοκοιτάζουνε μὲ πονηρὴ λαγνεῖα. Καὶ

στόμα, ἡ ἀνάσα τῆς πιανότανε, μάλιστα τὴν πρῶτη μέρα.

Ὁ Ἀντρέας πλάγιασε ἀργὰ, σηκώθηκε νωρὶς νωρὶς. Κούραση δὲν ἐνοιθε καμιά· ὁ νοῦς τοῦ τενητωμένος. Πήγαινε στῆς Κατινούλας. Νὰ μάθῃ. Ρωτοῦσε τὴ νοσοκόμα. Δούλεψε τὴ νύχτα ἢ δὲ δούλεψε τὸ νεφρὶ; Κάποτες ἡ ζωὴ μας ἀλάκαιρη, συγκεντρώνεται ἢ καθρεφτίζεται μέσα σὲ κανένα περιστατικὸ ποὺ ὄταν εἴμαστε καλά, μᾶς φρίνεται ἀσήμαντο ἢ ποῦ ντροποῦμαστε νὰ τοῦ δώσουμε τὴ βαθεῖα τοῦ φυσιολογικῆ σημασία. Ἡ ντροπὴ γέβγει, σὲν καταλάθης πὺς ἄξαφνα παίζεται δρᾶμα καὶ πὺς ἀθρώπινο πλάσμα κινυνέθει. Τὸ λούλουδο τὸ μαρμένο, τοῦ φτάνει μιὰ σταλοῖλα δροσιά νὰ μὴν πεθάνη. Λούλουδο ἐτοιμημαράντο κι ὁ ἀξέβωστος ὁ κακομοῖρης. Λίγο νερὸ τοῦ χρειάζεται γιὰ νὰ ζήσει. Ὅσο δὲ στείρεθε μέσα τῆς ἡ ἄγια βρύση τοῦ νεροῦ, μποροῦσε καὶ ἡ Κατινούλα νὰ γλυτώσῃ ἀπὸ τὸ βάσανο τὸ παλιό της. Τὸ μαζώνανε καὶ τὸ φυλάγανε σὲ μιὰ λεκανίστα. Ἡ Βιχτώρια δὲ βριστιότανε ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς, κάθε φορὰ ποῦ τῆς ἔγνεφε ἡ Κατινούλα νὰ σιμώσῃ. Κάθε τῆς ἀνάγκη καὶ ἐλπίδα καινούρια. Δὲν τὸ πιστεβε ὁ Ἀντρέας πὺς θάρθη καιρὸς ὅπου μὲ τέτοιο φόβο θὰ προσμένη ἓνα νερὸ. Δί-

χως τὸ νερὸ ἐκαίνο, χαμένος ὁ τόσος κόπος, ἡ συνείδησή του πάλι ἔρχιζε τὰ δεινὰ τῆς τὰ κατηγόρια, ποῦ χρόνο χασομέρησε προτοῦ ἀκούσῃ τὸ βουδὸ ζύγωμα τοῦ Χάρου, ἡ ψυχὴ τοῦ κομματια ποὺ καὶ σήμερις ἀκόμη, ἀμελώντας τὴν Κατινούλα, πάλι σὲ νάμελοῦσε τὴν Ὀλια τοῦ ἄφτερη φορὰ.

Πέρασε ἡ πρῶτη μέρα. Πέρασε ἡ ἀβριανή. Στιγμὴ τῆ στιγμῆ, ἀνάσαινε ὁ Ἀντρέας. Πέρασε καὶ ἡ τρίτη. Νὰ ποῦ καὶ ἡ τέταρτη πέρασε. Οἱ σημαντικώτερες. Τέσσερις μέρες σωστὲς τὴν παρασκεβὴ τὸ πρῶτ, ἐννιά τοῦ Σταθροῦ. Τί σύμπτωσι! Ἐννιά τοῦ Σταθροῦ, μιὰ καὶ ἀφθὴ ἀπὸ τὶς μερομηνίες τοῦ τὶς ἱερές, σὰν ἀπάντησε τὴν Ὀλια στὴ Βενετιά! Δὲν ἠσύχασε ὅμως. Ἐπρεπε νὰ περάσουνε καὶ οἱ ἄλλες τρεῖς. Τὸ πιὸ σπαραχτικὸ εἴτανε ποῦ ἡ Κατινούλα ὑπόψια δὲν εἶχε γιὰ τίποτες. Ἀνάσκελα πεσμένη, δὲν μποροῦσε νὰ σαλέψῃ ζαιτίας τῆς πληγῆς τῆς καὶ ὅταν τῆς ἀλλάζανε τὸ δέσιμο, πονοῦσε. Πονοῦσανε καὶ τὰ κόκκαλά της στὸ κρεββάτι, γιὰτὶ μάλιστα τῆς ἀπόμνησε πετσί, καὶ ἡ νοσοκόμα τῆς ἔβαζε λίγη κολκρέμα ἢ βαζελίνα, τόσο ἐφκολα τσουγκρα-νιζότανε ἡ τρυφερὴ τῆς σάρκα μὲ τὸ κίνημα τὸ παρμικρὸ.

(ἀκολουθεῖ)

Ο ΝΟΥΜΑΣ,
ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ
ΣΥΝΤΡΟΜΗ

Για την Ελλάδα αρ. 10. — Για το Εξωτερικό
φρ. γρ. 10.

20 λεπτά το φύλλο λεπτά 20

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ : Στα κιάσκια της Πλατείας Συντάγματος, Ομόνοιας, Υπουργείου Οικονομικών, Σταθμού Τροχόδρομου, (Οφθαλματρείο), Βουλής, Σταθμού υπόγειου Σιδηρόδρομου (Ομόνοια), στο καπνοπωλείο Μανωλακάκη (Πλατεία Στουρνάρα), Ξενοκλειά, στα βιβλιοπωλεία «Εστία» Γ. Κολάρου και Σακέτου [όδος Σταδίου, αντικρύσθη Βουλή]. Στο Βόο, βιβλιοπωλείο Χριστόπουλου.

Η συνδρομή πληρώνεται μπροστά κ' είναι ενός χρόνου πάντα.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Η υποδοχή—Οι στανραετοί της καθαρεύουσας—Ο Τοτός του κ. Παπαδιαμαντίπουλου—Αιγύπτιοι πατριώτες—Ο γραμματοφυρόδικος Καμπάνης.

ΧΡΕΟΣ μας είναι να υποδεχτούμε με θαύριο το Βασίλειά της Ελλάδας όσο μπορούμε πιο μεγαλόπρεπα χρέος μας, όχι μοναχά για να ξεφλήσουμε με τους Έτολους που μεγαλόπρεπα υποδεχτήσανε πέρσι το δικό μας Βασίλειο όταν πήγε στη Ρώμη, αλλά και γιατί με όσο περισσότερο ένθουσιασμό και τάξη γίνει η υποδοχή, τόσο περισσότερο έχουμε να κερδίσουμε στην υπόληψη του πολιτισμένου κόσμου.

Κι αυτό θάνα και το μόνο κέρδος μας, ήθηκό βλέπετε, κέρδος κι όχι ύλικό. Και το τονίζουμε αυτό για να μην πάρον πάλε άερα τα Ρωμαίικα μυαλά, καθώς το συνηθίζουν, και χτίουν πύργους πάνω στον άμμο, πιστεύοντας πως με μιιά βασιλική βίβλα θά λυθούν όλα τα εσωτερικά κ' εξωτερικά μας ζητήματα.

Μόνο στα συλλογίζεται έτσι φρόνιμα ο νοικοκύρης δεν ξαφνιάζεται βλέποντας, όταν του φύγει ο μουσαφίρης, πως είναι άλλο δεν κέρδισα έξον από τον τίτλο του φιλόξενου κ' εύγενικού ανθρώπου.

ΤΡΕΙΣ σταυραετοί της καθαρεύουσας έρχήσανε από τρία διάφορα λημέρια και ρηχτήσαν με λύσσα κατά της Δημοτικής' ο συμβολαιογράφος Παπαλαγυρινης από τις «Αθήναις», ο Έθνικός κ. Γεννάδιος από το «Άστυ» κι ο Λαρισινός λογιώτατος Κακαπαναγιώτης από την «Αστραπή».

Κ' οι τρεις τους μιλήσανε για Προοδοσία και γι' άγραμματοσύνη και μόνο γι' άνοησία δε μιλήσανε, ίσως γιατί δε θέλησαν να ρεklamάρουν την άρετή που με το παραπάνου την έχουνε.

Βλέπετε, δεν τους λέμε ούτε προδότες, ούτε άγράμματοους. Τους λέμε μοναχά άνοητους, γιατί αυτό τουλάχιστο άποδειχεται από τα γραφόμενά τους.

Ο φαειρότατος Παπαλαγυρινης είπε και τούτο : «Οι δημοτικιστές ή άγράμματοι είναι ή προδότες. Έπειδή όμως μερικοί άπ' αυτούς δεν είναι άγράμματοι, άρα όλοι τους είναι προδότες». Όποιος μπορεί άς μας άποδείξει πως αυτό δεν είναι λογική.

ΑΠΟ κάπια «Εστία» της περασμένης βδομάδας μάθαμε τί είπε πάνω κάτω ο Ψυχάρης μιλώντας στο Παρίσι, για το Σολωμό, μάθαμε όμως και το σπουδαιότερο, ποιά γνώμη δηλ. έχει για την Ψυχάρη ή ανταποκριτής της «Εστίας», ο κ. Τοτός που εδώ ξεσκονίζοντας τις Αύλικές μπότες του κ. Παπαδιαμαντίπουλου τα κατάφερε να σκληθεί ύπότροφος κάποιου μοναστηριού στο Παρίσι για να κοροϊδέψει και ή άφρονιά του τον Ψυχάρη.

Φυσικά τα πράματα και δεν πρέπει να ξαφνιάζεται κανείς.

ΤΟ ματοκύλισμα πούγινε την περασμένη Τρίτη βράδι στις Άβερώνες φυλακές άποδείχνει ολοφάνερα πως όλες μας τις δουλιές τις κάνουμε άνάποδα. Χτίζουμε φυλακές, δημιουργούμε κακούργους για ναν τους κλείνουμε μέσα, και μόνο ανθρώπους που ναν τους φυλάνε δε φροντίζουμε να βρισκουμε.

Ο φύλακας πούβγαλε τη μαχαίρα του και πετσόκοψε τρεις τέσσερεις φυλακισμένους, πρι διοριστεί φύλακας είχε έγκληματίσει.

Τίποτ' άλλο.

ΑΠΟ το «Φώς» που βγαίνει στο Κάιρο ξεσηκώνουμε την άκόλουθη είδηση, που τυπώθηκε στο φύλλο της 7/20 του Μάρτη, σελ. 1, στήλ. 2 :

Έν έργο πατριωτικόν

Προς συμπλήρωση των χιλίων φρόνων των άπαιτούμενων προς έκδοσιν και εις την Γολλικήν της άπαντήσεως του καθηγητού του Πανεπιστημίου ήμων κ. Γ. Κατζηδάκι προς την άνθελληνικήν διατριβήν του Γερμανού καθηγητού κ. Κρουμβάχερ προσέφερον μέχρι τούδε οι κ. κ. Α. Ρόστοβιτς λίρας ήγγλ. 5, Ν. Τσανακλής 5, Παρίσης Μπελένης 5, Ν. Αιγ. Πίστης 5, έλπίζεται δ' ότι και άλλοι έμογενείς προκαλούμενοι εύχαρίστως θά έμβάλλωσιν εις το έργον.

Αί έγγραφα γίνονται παρό τω έκ της έπιτροπής κ. Ν. Αύγ. Πίστη.

Κ' έπειτα άπελπιζόμαστε και φωνάζουμε πως ο πατριωτισμός όσο πάει και σβήνει !

Ο ΠΕΡΙΦΗΜΟΣ γραμματοφυρόδικος Καμπάνης έστησε το λημέρι του στην «Ακρόπολη» κι από κει τινάζει δεξιά ζερβά βρισιές κατά του Ψυχάρη και κατά του Καρντούστη, άφοϋ, καθώς μας άπέδειξε ο Περιώτης στην «Εστία», ή μαργαριταρένια μετάφραση του τελευταίου τραγουδιού του Καρντούση από το Καμπάνη είτανε βρισιά κατά του μεγάλου Έταλου ποιητή.

Νά και μιιά άθροπινή μετάφραση του ίδιου τραγουδιού που δημοσιεύτηκε από το φίλο και συνεργάτη μας Θ. Μακρή σε μιιά Κορριάντικη φημερίδα. Την τυπώνουμε γιάν την διαβάσει ο κ. Καμπάνης και να πάψει πιά να βρίζει :

Θέλω να πάω κει που ή μυριά κ' ένας πιο ώραιος ήλιος
Τ' Αλκαίου και τ' Ανακρέοντα σολλίζουν τη μορφή
Και με τις άγιες κει μακρυνά ψυχές του Μαραθώνα
Στο αιώσιο αθηροπάλατο να κοιμηθώ μαζί.

Το στεγνό δάκρυ μου έσταξε για Σένα, Ελλάδα ώρα,
Και τους στεγνούς άντήχησες του τραγουδιού μου ήχος :
«Έλα πιά άφενύγαις άδελφέ, το δρέπανό σου πέρα,
Γιατί ή ψυχή μου άδιάκοπα πλανιεται με νεκρούς.

Κοινή Γνώμη

Ο κ. ΣΑΡΑΝΤΟΣ

Αθήνα 12 του Μάρτη

Κύριε «Νουμά»,

Έπειδή ή έτυχε να γεννηθώ στις 9 του Μάρτη, μνήμη των «Αγίων Τεσσαράκοντα» ο νουός μου, όταν μ' έβάφτισε, χωρίς να προβλέψη ο Χριστιανό ότι μπορεί μιιά ήμέρα να γεννηθή γλωσσικό ζήτημα μ' έβαλε Σαράντο. Το οικογενειακό μου όνομα είτανε Μπιρμπίλης, αλλά κατώρθωσαν οι δασκάλοι με το χρόνο να μου το ξεγεννίσουν εις Βιρβίλην. Έπειδή κατά τη γραμματική δεν αρχίζει αλέξιος Έλληνική.....κλπ.»

Τώρα γεννιεται το ζήτημα πως πρέπει να γράφω και το βαφτιστικό μου όνομα σύμφωνα με την καθαρεύουσα : Έγώ για το ζήτημα αυτό έστειλα σήμερα την εξής αναφορά στον πρόεδρο της Βουλής :

Κύριε Πρόεδρε,

αΒεβητισμένος επ' όνόματι των Αγίων Τεσ-

σαράκοντα μαρτύρων, δίωμαι της Σής Βουλής εξενεγκειν γνώμη, ποτέρω τύπω χρσθθαι, τω χυδαίω Σαράντος ή τω καθαρω και ποίον τούτω ;

Ευπειθέστατος
Τε(Σαρά)κο'ντ)....ς
δημόσιος υπάλληλος»

Σεις ποιά ιδέα έχετε για το ζήτημα αυτό ;
Είς τον αλύτην θά στείλω ως βραβείο τη φωτογραφία του κ. Μιστριώτη.

Δικός σας φίλος
ΣΑΡΑΝΤΗΣ ΜΠΙΡΜΠΙΛΗΣ

ΣΤΟ ΜΙΣΤΡΙΩΤΗ

Τη Γλώσσα υπερασπίζοντας τί κι άν ποτέ δεν έλαφες,
Την υπερχαθαρεύουσαν άπάχει μάγια τόσα;
Απ' τους άχάριστους Ρωμιούς τίποτα δεν άπόλαφες,
Και σούμπμεπε ένα κρέμασμα, τουλάχιστο, άπ' τη γλώσσα.

ΠΕΙΡΑΙΩΤΗΣ

ΝΕΑ ΒΙΒΛΙΑ

Ο ΔΩΔΕΚΑΛΟΓΟΣ ΤΟΥ ΓΥΦΤΟΥ

Τί είναι το κινούριο βιβλίο του Παλαμ, μας το είπε ο ίδιος ο ποιητής στο σορό πρόλόγο του που τονέ δημοσιέψαμε στα δυό περασμένα φύλλα του «Νουμά». Ποιές είναι οι τεχνικές όμορφίες του, θά μας το πει ο κατάλληλος κριτικός, ο Έρμοντας ίσως, ο Πάλλης, ή όποιος άλλος από τους τρανούς μας τεχνίτες του λόγου έχει τη δύναμη νάντικρούσει τόσο φως δίχως να θυμωθεί κ' έχει δικαίωμα νάγγιξει με τα σεμνά του χέρια τάγια των άγιων.

Άρκετοί λόγοι από το «Δωδεκάλογο» έχουνε τυπωθεί ως τώρα στο «Νουμά» κ' οι άναγνώστες μας, γητεμένοι από την άσύγκριτη όμορφιά τους, θά καρτερούσανε με λαχτάρα νάπολάψουνε σε βιβλίο άλάκαιρο το μεγαλοφάνταστο και θεόσταλτο ποίημα. Και ή βλογημένη ώρα να έφτασε, και το βιβλίο ήρθε και ή νεοελληνική ποίηση σηκώνεται μ' αυτό ψηλά, πολύ ψηλά, μπαίνοντας καθώς είπε κι ο Παλλης στη σειρά της παγκόσμιας ποίησης.

Σ' άλλη σελίδα τυπώνουμε ένα κομάτι από τον Η' Λόγο, τον «Προφητικό», όπου ο Παλαμς παρουσιάζεται με τη δύναμη και με τη μεγαλοφροσύνη, με και με τη σκληράδα του προφήτη Ησαΐα.

ΟΤΙ ΘΕΛΕΤΕ

Άξίζει να παραστεί εδώ ή σαφή γνώμη του κ. Γεννάδιου για τους δημοτικιστάδες :

— α...Οι δυστυχεις μαλλιαροί, ους εγώ θα ώνόμαζον άρμονικώτερον απλότους (γλωσσικώς), νομίζουν ότι συσσωρεύοντες γελοιστάτα και φαντασιωδώς μαστορευμένα έπίθετα και περιστρέφοντες την διήγησιν με την εκλελυμένη ιστοριολογίαν του άξιόστου του νουν χωρικού, μαργασκοκερπνίζουν έργα τέχνης.

— Κι ο κύριος αυτός κλαίει και δένεται που δε διορίζεται πρόεδρος στη Δόντρα για να σώσει το Έθνος !

— Ανίλογη λογική με τον κ. Γεννάδιο έχουν και οι «Κατροί» που άναγγέλλουν ότι θά δημοσιέψουν τη Μασχλίνα «Επί τη εύκαιρή της άφιξης του Βασιλέως της Ιταλίας» !

— Που να βρεθεί, βλέπετε, κανένα άλλο άναγνωσμα τιμητικώτερο για τους Έταλους !

— Νόστιμο αυτό που είπε ο κ. Κυριακούλης σε κάποια συνεδρίαση της Βουλής : «Το ήμέτερον κόμμα έχει αυτήν την ιδέαν περί γλώσσης». Από τότε πούγινε κι ο κ. Κυριακούλης άρχηγός, άρχινήσανε και τα πολιτικά κόμματα να έχουν τούτη ή εκείνη την ιδέα για τη γλώσσα.

